

Veszprém-Balaton 2023
Európa Kulturális Fővárosa

Ragyogó régió
2019 - 2023

BEKÖSZÖNŐ

A 2023-as Európa Kulturális Fővárosa év különleges időszakként írja be magát Veszprém és a Bakony-Balaton régió történetébe, hiszen több ezer esemény pezsdítette fel a térséget.

Veszprém már a pályázati szakaszban felismerte, hogy igazán sikeres csak az őt körülvevő vidékkel lehet, mivel ezer szállal kötődnek egymáshoz gazdasági, társadalmi és kulturális kapcsolatok terén. Célunk az volt, hogy erősítsük a régió települései közötti összefogást, hogy közelebb kerüljön Veszprémhez és egymáshoz az a 116 település, amely a Bakony-Balaton régióban csatlakozott a Veszprém-Balaton 2023 EKF programhoz. Többek között ebben segítettek tematikus pályázataink, amelyek támogatásában több ezer program és projekt került megvalósításra.

Az Európa Kulturális Fővárosa címnek és az elmúlt években zajló folyamatoknak köszönhetően a térség kulturális kínálata már nem csak az idelátogatókat akarja megszólítani, hanem az itt élők mindennapjait is színesíti. Erősödött a helyi identitás, a régió települései nyitottá váltak egymás iránt és mindenki rácsodálkozhatott arra, mennyi gazdagság és egyedülálló kincs rejlik a környezetünkben.

A mögöttünk álló évek olyan együttműködések teremtettek, amelyek során felismertük, hogy együtt többek vagyunk és bízom benne, hogy ez a felismerés a jövőben is új távlatokat nyithat majd a régió szereplői számára.

Markovits Alíz

VezérigazgatóVeszprém-Balaton 2023 Zrt.

A RÉGIÓS ÉS MIKRORÉGIÓS EGYÜTTMŰKÖDÉSEK

Veszprém városa 2018 decemberében nyerte el az Európa Kulturális Fővárosa (EKF) címet – egy, a régiós együttműködés perspektíváját megfogalmazó pályázattal. A cím elnyerését követően formálisan is bevontuk a város és a régió kulturális életének legfontosabb, legaktívabb szereplőit az EKF program alakításába: 116 település döntött amellett, hogy társul Veszprémmel ebben az egyedülálló lehetőségben. A legtöbb esetben önkormányzatok vállalták fel az együttműködési megállapodás megkötését és az ebből fakadó anyagi kötelezettségeket, de volt ahol a helyben tevékeny civil szervezetek, vállalkozások és alapítványok álltak a kezdeményezés élére.

A térség települései kiemelt szintértéként szolgáltak mind a felvezető évek, mind a programév során. Veszprém és a Bakony-Balaton régió intézményei és szervezetei a civil lakossággal közösen olyan kulturális produktumokat álmodtak, majd alkottak meg, amelyek segítségével a térség nemcsak kulturális, hanem turisztikai szempontból is még vonzóbb célponttá vált. Mindezeknek köszönhetően lefektethettük közösen – a már a pályázatban is megálmodott - új, kulturális-kreatív régió alapjait.

Mind az EKF programja általában, mind pedig az egyes pályázati kiírásaink szorgalmazták, hogy a régióban tevékenykedő kulturális szereplők saját településük határain túltekintve, a történelmileg, társadalmilag egyébként összekapcsolódó kisebb térségekben is gondolkodjanak és több település, egy-egy megpályázott projektben összehangolt, közös cselekvési keretet fogalmazzon meg. E törekvések mindenképp külön kiemelendők – és ezért a lentiekben ezekre példákat is hoztunk - a VEB2023 programjai közül, remélve, hogy az együttműködések szilárdan viszik tovább az elmúlt évek kulturális-művészeti szellemiségét.

A Lesence-patak völgyében elterülő Lesencevidék kistájon belül 7 önkormányzat és 1 egyesület lépett szövetségre a VEB2023 EKF programja kapcsán, és hozta létre a kreativitás jegyében saját programkínálatát, melyben a zenét, a képzőművészetet, az alkotást és a gasztronómiát ötvözték. 9 nyertes projektjük keretén belül 8 településen összesen 88 program valósult meg (csak) a 2023-as programévben.

A Nyugat-Balaton régióban a Balatongyörök, Lesencefalu, Hollád, Kéthely és Zalaszentő területén található szőlőhegyi kápolnák az önkormányzati, civil és egyházi partnerekkel együttműködve valósították meg kulturális eseményeiket, melyek egyik fő célja a közösségépítés volt. A programokkal a hagyományos kultúrtáj mai kihívásainak értelmezését és az új irányok kijelölését is elősegítették.

A Balaton-felvidéken és a Bakony régión belül 14 település alkotta meg a Via Calvaria – Csendhegyek útja elnevezésű különleges túraútvonalat, mely a többségében német gyökerű települések kálváriáit köti össze. A tömegturizmussal szemben a helyi értékeken alapuló, lélekemelő élményt oly módon teremtették meg, hogy annak nem múltidéző és nosztalgikus hatása van, hanem a mindennapi életünk szerves részévé válhat.

A régiós és mikrorégiós együttműködések egyértelműen megerősítették Veszprém és Bakony-Balaton régió kulturális arculatát. A jövőben Veszprém és a térség közös felelőssége abban rejlik, hogy az eddig elért eredményeket sikeresen hasznosítani tudja, illetve hogy mind az itt élők, mind az ide látogatók a 2023-as Európa Kulturális Fővárosa programév után is egy, hazai és európai viszonylatban is izgalmas és érdekes régióként gondoljanak térségünkre, ahol jó élni, ahova érdemes visszatérni.

MI AZ EKF RÉGIÓ?

2018 decemberében Veszprém város a régióval közösen nyerte el az Európa Kulturális Fővárosa címet. Nem létezik olyan közigazgatási szervezési szint, amely komplexen lefedte volna Veszprémet és a Bakony-Balaton régiót, így e térség organikus egységét Veszprém és a Balaton kulturális vonzáskörzete határozta meg. Ennek megfelelően összesen 212 település élhetett a csatlakozási lehetőséggel. A programévben, azaz 2023-ban az EKF régiót alkotó települések száma Veszprémmel együtt 116, az érintett teljes lakosság száma: 276 260 fő.

A Veszprém-Balaton régió települései, amennyiben részt kívántak venni a 2023 végéig tartó programsorozatban, ún. EKF-es tagság megváltásával csatlakozhattak.

A programban való részvétel, azaz az EKF-tagság minden kulturális, gazdasági, turisztikai előnyével együtt, a települések részéről pénzügyi hozzájárulással is járt. A járásközpontok esetében ez évente 2 euró/lakos hozzájárulást jelentett, míg a többi település esetében ez az összeg 1 euró/lakos/év volt. A 2021–2023 között esedékes hozzájárulási díjfizetési kötelezettséggel biztosítottuk, hogy a résztvevő önkormányzatok, valamint a területükön, az EKF projektben való részvételben érintett tevékenységet megvalósító gazdálkodó szervezetek, civil szervezetek és intézmények stb. valóban sajátjuknak érezzék a programot, annak minden pozitív hozadékaival együtt, s közben felelősséggel viseltessenek a saját maguk által vállalt programok megvalósításáért, azok színvonalas végrehajtásáért.

Csatlakozott település száma: 115

Települési önkormányzat	Járás- központ	Civil szervezet	Gazdasági társaság
97	11	3	4

A csatlakozott településektől beérkezett hozzájárulási díj:

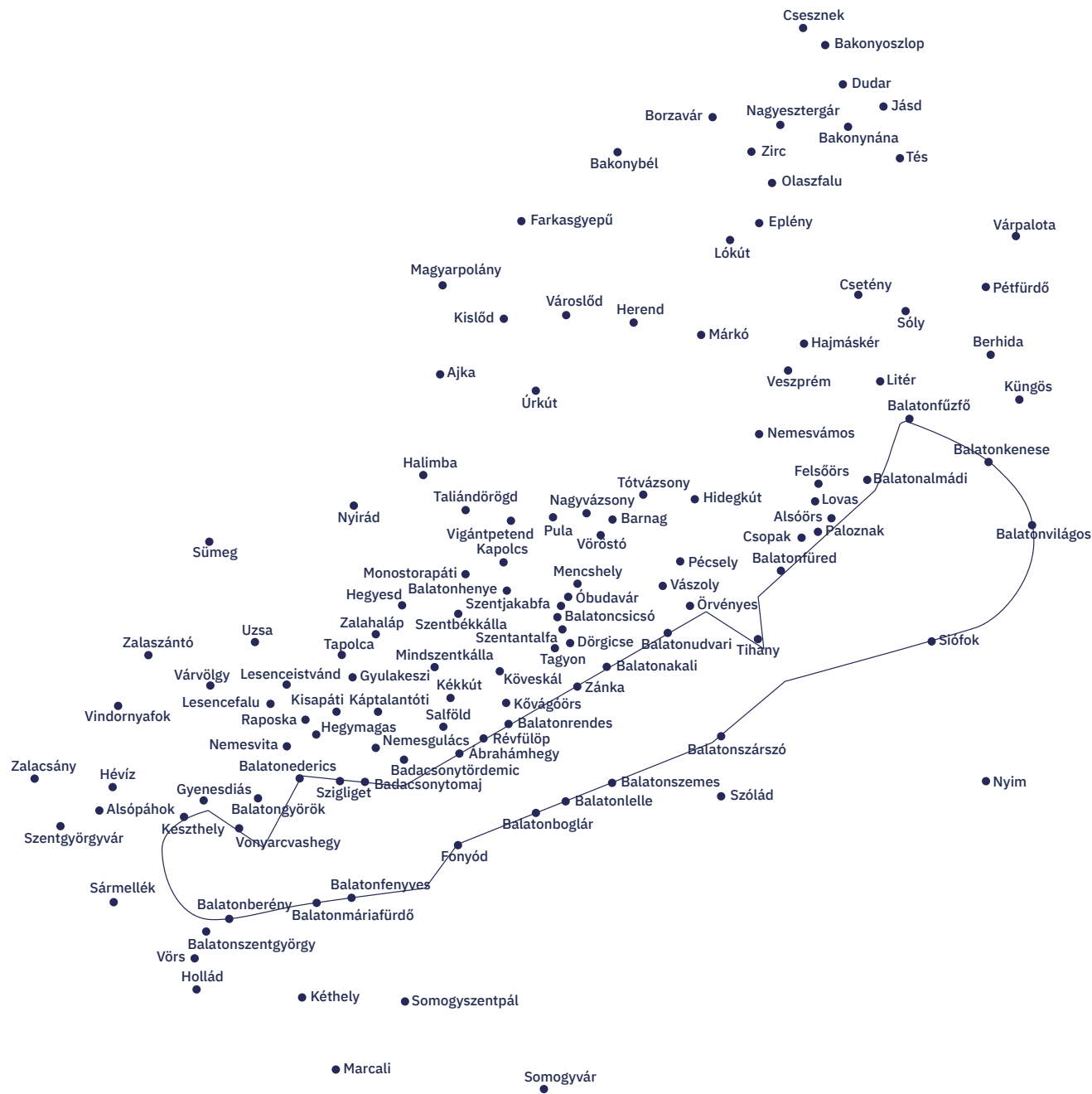
2021	159.278.123 Ft
2022	159.822.742 Ft
2023	173.628.450 Ft*

*Ez utóbbi az euró árfolyam változás miatt magasabb.

Milyen előnyökkel járt a Veszprém-Balaton 2023 programjában való részvétel, az ahhoz történő csatlakozás?

Azon települések számára, akik a csatlakozás mellett döntöttek, egyrészt kommunikációs- és programmegvalósítási együttműködések, másrészt pedig – a programhoz való kapcsolódás lehetőségét megnyitandó – pályázati lehetőségeket kínáltunk fel.

Az egyik talán legfontosabb, EKF-es tagsággal járó előny a települések hazai és európai szintű marketingje és láthatósága, amellett, hogy minden, a régióban megvalósuló programhoz a nemzetközi kommunikáción túl magas szintű szakmai segítséget, managementet vagy akár kurátori támogatást is biztosítottunk. Másrészt a Veszprém-Balaton 2023 Zrt. által megvalósítani tervezett saját projektek számára a lehetséges helyszínek minden esetben az EKF-tagság mellett döntő, a hozzájárulási díjat befizető települések közül kerültek kiválasztásra.

PÁLYÁZATAINKKAL ÚJ TÁVLATOK NYÍLTAK TÉRSÉGÜNKBEN

A hazai jogszabályoknak megfelelően a VEB2023 EKF programban támogatás továbbadására egy pályázati rendszer keretei között kerülhetett sor. A pályázatokat független szakértők bírálták el. Együttműködésünk részeként a partnereink számára a tervezési szakaszban személyesen vagy online konzultációkkal segítséget biztosítottunk ötletterveikkel, pályázataikkal és a programokat érintő kérdésekkel kapcsolatban.

Pályázataink során kiemelten azokat a programokat, eseményeket és kulturális célú fejlesztéseket részesítettük előnyben, amelyek aktívan bevonják a helyi közösségeket, ténylegesen túllépnek az általános kulturális-művészeti célkitűzéseken, ugyanakkor nemzetközi mércével is látványos eredményeket tudnak felmutatni.

Nagyobb léptékben 2021-től indulva nyíltak meg – mind a veszprémi, mind a régiós szereplők számára – a pályázati lehetőségeink. A VEB2023 EKF pályázati kiírásai tették lehetővé a partnerek számára, hogy projektötleteikkel ne csak névleg csatlakozzanak az EKF programjához, hanem ahhoz támogatást is nyerhessenek.

Az évről évre növekvő pénzügyi kerettel a régióban aktív szereplők számára is megnyíló pályázati lehetőségek az alábbi 4 fő típusban voltak elérhetők:

- 1) Általános pályázati felhívások alapján önkormányzati, civil, piaci szereplők által, a Veszprém-Balaton 2023 EKF program céljaival összhangban álló, adott esetben az EKF saját projektjeit kiegészítő projektek, programok, programsorozatok saját megvalósításának támogatása különböző tematikákban (kulturális-művészeti, sport, gasztro-és borkultúra, konferencia, stb.)
- 2) Régióban megvalósuló kulturális infrastrukturális beruházások támogatását célzó pályázati kiírás
- 3) Pályázati keret a járásközpontok számára, kifejezetten a 2023-as évben megvalósuló kiemelt kulturális

rendezvény(ek) támogatása

4) Kisléptékű közösségi pályázatok (minipályázatok)

A pályázati rendszerben megvalósuló tevékenységek számszerűsíthető eredményeit a pályázatok záróbeszámolóí rögzítik. A pályázók szabadon választható indikátorokkal fejezhették ki céljaik teljesülését. E kiadványban a leggyakrabban gyűjtött – a horizontális értékeinkkel összefüggő társadalmi eredményeket emeltük ki – családbarát szempontok megvalósulását, civil és nemzetközi partnerek bevonását, önkéntesek aktivitását és az elért látogatószámot.

1. Kulturális-művészeti programok támogatása

228 nyertes pályázat, 4 884 m Ft továbbadott támogatás

2. Kulturális infrastruktúra beruházások a régióban:

19 nyertes pályázat, 3 607 m Ft továbbadott támogatás

3. Járásközpont támogatások (Régiós Show)

13 nyertes pályázat, 550 m Ft továbbadott támogatás

4. Kultháló program

22 nyertes pályázat, 256 m Ft továbbadott támogatás

5. Pajta program

2023: 22 nyertes pályázat, 156 m Ft továbbadott támogatás

6. Borkultúra és gasztronómiai programok

34 nyertes pályázat, 125 m Ft továbbadott támogatás

7. Konferencia program

7 nyertes pályázat, 68 m Ft továbbadott támogatás

8. Kisléptékű közösségi pályázatok (Minipályázat)

124 nyertes pályázat, 64 m Ft továbbadott támogatás

9. Sport, egészség, közösségi programok

15 nyertes pályázat, 17 sportág, 58 m Ft továbbadott támogatás

10. Régiós rendezvények környezeti fenntarthatóságát támogató pályázatok

3 nyertes pályázat, 33 m Ft továbbadott támogatás

Repoharak, szelektív hulladékgyűjtés és komposzt toalett szolgáltatás.

+1 Összesített eredmények:

Együttműködő települések száma 116

Régióban vagy Veszprém-ben megvalósuló projektek aránya: 50%

Önkéntesek száma: 4 347

Önkéntesórák száma: 28 864

Gyerekbarát programok száma: 2 381

Bevont civil szervezetek száma: 917

Médiamegjelenések száma: 5 767

Rólunk mondták – hírek screenshotok

Veszprem-Balaton Region Sehenswürdigkeiten Travelcontinent

<https://www.ardmediathek.de/video/hanseblick/veszprem-und-der-balaton-strassenmusik-und-kulturdoerfer/ndr/Y3JpZDovL25kci5kZS9wcm9wbGFuXzE5NjMzMzYwM19nYW56ZVNlbmR1bmc>

<https://travelcontinent.at/veszprem-balaton-region-erlebe-kultur-natur/>

<https://www.moj-kovcek.si/veszprem-evropska-prestolnica-kulture-2023/>

<https://www.telegraph.co.uk/travel/destinations/europe/hungary/hungary-veszprm-europes-obscure-new-capital-of-culture/>

<https://starysacz.um.gov.pl/11375/kulturalny-projekt-naszego-partnerskiego-miasta/>

A JÁRÁSKÖZPONTOK AKTÍV SZEREPE A RÉGIÓS EGYÜTTMŰKÖDÉSBEN, A RÉGIÓS SHOW-K

Veszprém mellett a 11 csatlakozott járásközpontnak is kiemelt szerepet szántunk, ezért támogattunk minden járásközpontban legalább egy olyan, nagy tömegeket megmozgató kulturális rendezvényt, amely mind a helyi és régiós lakosság, mind pedig az ide látogató turisták számára valódi EKF élményt nyújt. A támogatás ennek megfelelően tehát célhoz kötött volt, a települések előzetes konzultációk során mutatták be ötleteiket, javaslataikat és ezeket – adott esetben közösen tovább gondolva – egy dedikáltan nekik létrehozott pályázati felhívás keretében pályázhatták meg. A továbbiakban megmutatjuk, melyek voltak a Régiós Show állomásai és programjai.

AJKA – AJKA ART CITY

2023. augusztus 18-20.

Az Ajka Art City programsorozat fő célja, hogy az utcai művészeti akciók segítségével közelebb vigye a kortárs művészetet a lakossághoz. A hagyományokra épülő Néptáncgyűttes úgy, mint a modern táncot képviselő helyi Rock and Roll egyesület is a fellepők között szerepelt. Az Ajkáról elszármazott sztárok hazalátogattak, hogy találkozzanak a vendégekkel és a városlakókkal, operaénekesek, színészek, zenészek, művészek a helyi művészeti csoportokkal spontán közös produkciókkal engedtek bepillantást a kulisszák mögé. Vad- és halételeket kóstolhattak a gasztronómia rajongói.

AJKA – NOSZTALGIA BÁNYÁSZNAP

2023. szeptember 2-3.

A szervezők az ajkai identitás részét képező Nostalgia Bányásznapon az 1970-es, 1980-as évek hangulatát idézték fel. A Bányász Fúvósenekar ébresztője és a vurstli

hangulat szintén része volt az eseménynek. A világ első Kriptongyarában zenei, fényművészeti és kortárs művészeti programok várták az érdeklődőket.

BALATONALMÁDI – ALMÁDIAK NAPJA

2023. február 18.

A közösségépítés napja, ahol a különböző városrészek és a városban működő civil szervezetek, művészeti csoportok bemutatkozási, ismerkedési, együttműködési lehetőséget kaptak.

BALATONALMÁDI – BALATONI FILMZENE FESZTIVÁL

2023. augusztus 23-25.

A képzelet és a zene találkozásának egyedi ünnepe, ahol három napon keresztül, három színpadon csendültek fel - szimfonikus és kamarazenekarok előadásában - az elmúlt évtizedek legizgalmasabb magyar és nemzetközi filmzenéi. A főeladásokat ismert hazai könnyűzenei együttesek formabontó, filmzenei koncertje előzte meg, eddig nem látott és nem látott felállásban, szimfonikusok kíséretében.

BALATONFÜRED – ANNA FESZTIVÁL

2023. július 24-30.

Az Anna Fesztivál hagyományos programjai: a Magyar Állami Operaház Estjei, a Szívhalászat, a Hagyományok Háza Prímás Gálája és az elmaradhatatlan Anna-bál-mellett újabb elemmel bővült. Napközben kávéházi cigányzenészek muzsikáltak a füredi vendéglátóhelyeken és a parton, a közönség ki is választhatta közülük a számára legkedvesebbet.

BALATONFÜRED – ROMANTIKUS REFORMKOR FESZTIVÁL

2023. szeptember 22.–24.

A Balatonfüred-Csopak Borvidék kifogyhatatlan a romantikából. A Romantikus Reformkor Fesztiválon - 100 év után először - csodálhattuk meg a lovas virágkorzót, amely a virágokkal díszített két- és négyfogatos hintókkal történő felvonulást jelentette.

FONYÓD – VÍZ-FÖLD-LEVEGŐ PROGRAMSOROZAT

2023. július 1., július 21–22., augusztus 26.

A VÍZ, a FÖLD és a LEVEGŐ sokak életében központi jelentőségű elem, mégis sokszor elfeledkezünk megőrzésük fontosságáról. E gondolatok köré fonódtak a szervezők ötletei, melyből a rendezvénysorozat kialakult.

A fonyódi rendezvények évről évre több embert vonzanak a régióba és a városba, ezért kiváló alkalmat adnak arra is, hogy a figyelem a környezetvédelemre és a fenntartható élet fontosságára irányuljon. Az eseménysorozat kialakítása során elsősorban a Balaton vízminőségének megóvására, nagy tavunk népszerűsítésére, a minket körülvevő természeti kincseink: a fonyódi dombok, sétányok, erdős területek tisztaságának megőrzésére került a hangsúly.

KESZTHELY – HELIKON 2023 – A TALÁLKOZÁSOK ÜNNEPE

2023. április 27–30.

A program legfontosabb célja, hogy bemutassa ennek a több, mint 200 éves múlttal rendelkező, egyedülálló rendezvénynek a történetét, emlékeit, relikviát, hogy megismertesse a helyi közösséget és a rendezvény látogatóit a helikoni életérzéssel és a rendezvény számtalan arcával.

KESZTHELY – KESZTHELYFEST 2023

2023. július 6–9.

A KeszthelyFest egy nyári, könnyed, mediterrán hangulatú, családi, összművészeti fesztivál. A gazdag kulturális kínálat legfontosabb eleme a zene, de a változatos programok között szerepet kapott az irodalom, a képzőművészet, az ismeretterjesztés, a humor, a divat és a jótékonyág is. A fesztivál legfontosabb célja, hogy a tartalmas és színes programokkal egyszerre szórakoztasson, tanítson és maradandó élményeket nyújtson a látogatóknak.

MARCALI – NEMZETEK FESZTIVÁLJA

2023. augusztus 10-13.

A Nemzetek fesztiválja rendezvénysorozat magyar és európai táncosok és zenészek meghívásával mutatta be a különböző nemzetek kultúráját, örökségét. A látogatók nemcsak kiállítások, menettáncok, táncházak és színpadi produkciók keretében ismerkedhettek meg az eltérő hagyományokkal, hanem nemzetközi táncversenynek is részesei lehettek.

SIÓFOK – „SIÓFOK55”

2023. november 30.–december 3.

Tavaly ünnepelte 55 éves várossá válási jubileumát Siófok városa, ami egybeesik a város legnevesebb képzőművészeinek - Varga Imre szobrászművész - 100. születésnapjával, és a Balaton Táncgyűttes 60. születésnapjával. Új kiállítóterrel és színes programokkal ünnepelt a város.

SÜMEG – „BAROCK” FESZTIVÁL

2023. július 7–9.

A “Barock” Fesztivál a hagyomány és a modernitás összefésülésének jegyében jött létre. A Szentegyházi Gyermekfilharmónia 150 fiatal fellépője a hagyomány, a nemzeti értékek képviselőit a helyi és a nemzetközi fúvósok kötötték be az esti rockzenei programokba. A fesztiválozók a zenei élményeken túl, a lovagi torna bemutatókon keresztül a történelemben is elmerülhettek.

TAPOLCA – TAPOLCAI ÜNNEPI NAPOK

2023.08.16–19.

Innovatív kultúráközvetítés, minőségi élményszerzés, a helyi értékek bemutatása. A zene és irodalom lélekformáló világát testközelbe hozó, kulturális-élményközpontú program. Az élőzene, a kortárs művészet, a helyi amatőr előadók és a kultúrára nyitott környékbeli fiatalok közötti találkozási pont.

VÁRPALOTA – ROCK FESZTIVÁL

2023.05.12–13.

Az ingyenes rendezvényen a Thury-várnál két színpadon közel 30 amatőr, illetve profi zenekar lépett a közönség elé.

VÁRPALOTA – X. DAVID POPPER CSELLÓVERSENY

2023. október 9–14.

A verseny több, mint húsz éve indult és a tizedik kerek alkalom okot ad az összegzésre. A verseny a bizonyíték arra, hogy kell egymástól tanulnunk, legyünk bárhol a világon, mert így lesz gazdag és teljes a tudásunk, ami a fejlődés egyedüli útja. A rendezvény célja a magyar zeneoktatás tapasztalatainak átadása, nemzetközivé tétele.

ZIRC – ZIRCIKON

2023. augusztus 11–12.

Autentikus kulturális kínálat sokszínűségét biztosító esemény. A városi terek pezsgő élettel való megtöltése, testvérvárosok részvétele, kézműveskedés, történelmi játszóház, szabadtéri kalandok, népmesei színház, ikonikus előadók koncertjei, néptánc, civil szervezetek bemutatkozása, helyi termékek és igazi bakonyi ízek jellemezték a Zirciek városi rendezvényét.

A kiemelt régiós programokon kívül a járásközközpontokban megvalósuló eseményeket a következő táblázat mutatja.

Járásközpontok Régiós Show programjainak infografikáihoz:
Látogatók száma: 46 100
Önkéntesek által teljesített óraszám: 708
Médiamegjelenés száma: 279
Gyerekbarát programok száma: 56
Bevont civil szervezetek száma: 26
Települések: 11

KIEMELT PROGRAMOK A RÉGIÓBAN 2023-BAN

E kiadvány korlátai nem teszik lehetővé, hogy az összes, a régióban megvalósult programot részletesen bemutassuk. A következőkben néhány újító megközelítést alkalmazó, több települést érintő vagy éppen egy-egy mikrorégiót összefogó projektet mutatunk be röviden.

TÁJTÉKA

Mi az a Tájéka? A Balaton-felvidék intelligens tájhasználatának eszköztára a Kortárs Építészeti Központ szervezésében. A program célja, hogy párbeszédet indítson a Veszprém-Balatonrégió intelligens tájhasználatával kapcsolatban, összekapcsolja és segítse az ebben érdekelt helyi vállalkozókat és lakosokat, újonnan beköltözőket és ide rekreációs céllal érkezőket.

Mit értünk intelligens tájhasználat alatt? A fenntartható életformákat és gazdálkodási gyakorlatokat, a hagyományok adaptív változásait és fenntartását, a kísérletező szemléletet és a generációkon átívelő együttműködések.

Mit csináltunk? Felkutattuk és láthatóvá tettük a régió tájhasználatának jellegzetességeit, a példaértékű gyakorlatokat és a közösségek szerepét. Elindítottuk a téma eddigi legnagyobb átfogó kvalitatív kutatását a térségben. Helyi közösségekkel dolgoztunk együtt és a közös tapasztalatokból mintaprojekteket alakítottunk ki, azzal a szándékkal, hogy azok 2023-at követően a helyi közösségek erejével is tovább tudjanak működni.

„Sokat foglalkoztunk a bebírók és a helyiek közötti egyensúly kérdésével, és arra is rájöttünk, hogy a kultúrtájat és magát a tájhasználatot számos veszély fenyegeti, melyekre sok példaértékű megoldást találhatunk.”

Bozsik Barbara, Tájéka projektvezető

BALATORIUM

A Balaton Közép-Európa legnagyobb tava, Magyarország tagadhatatlanul legfontosabb régiói közül való, amelynek valóságát számtalan tényező alakítja, és amely számtalan érdek metszésében fekszik. A planktonoktól a befektetőig, a nádistól a nyaralóig, a halaktól a vitorlázóig, a helybeliektől a bebíróig, az ökológusoktól a strandüzemeltetőig minden érdekelt ismeri a saját szempontjait, ha a Balatonról van szó.

De mennyire vagyunk tudatában ennek az érzékeny ökoszisztémának a bonyolult összefüggéseivel? Valóban ismerjük-e tavunkat és a tájat, amelyekhez annyira kötődünk, és vajon képesek vagyunk-e a részérdekek mellett megismerni és felismerni közös érdekeinket?

E kérdések jegyében határoztuk meg a VEB2023 kiemelt projektjeként a régió ökológiai kérdéseit vizsgáló, és azokat a művészet és az edukáció eszközeivel közvetítő BALATORIUM programsorozatot.

Ökológiai-művészeti programsorozat

Performatív tájbejárások, interaktív köztéri akciók, kiállítások, szakmai beszélgetések, hangjátékok, művészeti rezidenciaprogram jön létre, mind azzal a céllal, hogy felhívja a figyelmet a Balaton sérülékeny ökológiai rendszerére és elősegítse e kiemelkedő természeti kincsünkkel kapcsolatos szemléletváltást.

Kiemelt szakmai partnerünk, a PAD Alapítvány széleskörű együttműködést mozgat meg a szervezés során: tudományos intézetek, kutatók, alkotók, művészek vesznek részt a másfél éves programsorozat megvalósításában.

A programsorozat csúcspontja a nyár végi Balatorium Ökológiai Hétvége, ahol strandokon, a Balaton-felvidéki Nemzeti Park és Balatoni Limnológiai Kutatóintézet helyszínein, ahol tudományos-művészeti alkotásoknak, kapcsolódó beszélgetéseknek, workshopoknak, kulturális programoknak adtunk otthont.

Edukáció

A Moholy-Nagy Művészeti Egyetem (MOME) a Balatorium programhoz kapcsolódva, saját diákjait és oktatóit bevonva, elsősorban a 14-18 éves korosztály számára fejlesztett játékos edukációs programokat a Balaton ökológiai témáira reflektálva. A kurzusok során létrejött egy társasjáték, megvalósult egy oktatói példatár és a hozzá kapcsolódó pedagógus továbbképzés középiskolai tanárok részére, valamint interaktív iskolai programok a Bakony-Balaton Környezetvédelmi Oktatóközpont Egyesülettel együttműködésben.

A Balaton ökológiájához kapcsolódó adatok elemzéséből és vizuális feldolgozásából az adatvizualizáció eszközeivel művészeti és design projekteket hoztak létre a hallgatók. Nyári építőtáboruk során megépült a Balaton parton a MOME Építészeti Intézet hallgatói által tervezett installáció, mely alternatív oktatási helyszín, kiállítótér és közösségi tér is egyben. Az kurzusok és építőtáborok eredményeit a Balatorium Ökológiai Héten, valamint az őszi Budapest Design Week keretében mutatták be.

Zavargó Vizek kiállítás

Mint ahogy a Balaton élő rendszerét is számtalan számunkra láthatatlan és sokszor még ismeretlen folyamat alkotja, a Balatorium program létrejötté során is izgalmas háttérfolyamatok zajlottak a felszín alatt. Több éves előkészítő

munka során bevontuk a témák kialakításába a térségi és országos tudományos intézeteket és kutatókat, hazai és nemzetközi ökológiai-művészeti szakembereket. Ezt az izgalmas, kísérletező folyamatot tártuk a közönség elé 2023 őszén a veszprémi Művészetek Házában. A művészeti installációk, vetítések mellett szakmai beszélgetések, workshopok várták az érdeklődőket.

Balatorium zenei album

Mindenki ismeri a strandok, a hullámverés, vagy a balatoni nádas jellegzetes hangjait. De hogyan szólnak az invazív fajok, az algatömeg-produkció, a menedzselt ökoszisztéma, vagy a balatoni klímaváltozás? Hazai és nemzetközi zenészeket kértünk fel az underground és mainstream határterületeiről, hogy kutatók segítségével inspirálódjanak a térség legfontosabb ökológiai fogalmai által és felhasználva balatoni hangmintákat is, alkossanak zenét szabadon. :

„Ebben a művészeti-kutatási rezidencia programban kifejezetten helyspecifikus a Balatont érintő, lokális ökológiai problémák láthatóvá tételével foglalkoztak az alkotók és a kutatók. Ezzel szeretnék ösztönözni, hogy a művészeti munkákban hangsúlyosan megjelenjen a Balaton természeti rendszerének komplexitása.”

Berecz Diána, Pad Alapítvány vezető

QR kódok az albumhoz:

BALATORIUM KÉP:

BAZALT ISKOLA

A Bazalt Iskola a CAN Architects projektjeként a Balaton-felvidék megismerésének új rétegét adta: a 10 tanúhegy mindegyikén tanulási helyet, módszertant alkotott. Ezek együttese a Magyarországon épp elinduló formális, informális és non-formális tanulási folyamatok és terek zászlóshajója. Ez a globális oktatási program képes arra, hogy a régióban erősen különváló két társadalmi réteget, a helyi lakosokat és a turistákat egyszerre szólítsa meg, és közös nyelvet hozzon létre.

A Bazalt Iskola elemei:

- Bazalt Tanterem (helyteremtés): közösségi tervezés alapon, tájépítészeti és építészeti eszközökkel a helyi gyerekek és az ifjúság bevonásával épülő kültéri tanulási helyek létrehozása.
- Tájmegismerő, alkotó és kulturális workshopok (foglalkozásteremtés): az adott bazalt tanterem informális és non-formális tanulási helyzeteinek megtervezése, kipróbálása, pontosítása.
- Bazalt Tantár (módszerteremtés): a workshopok tanulságai és a résztvevők visszajelzései alapján módszertani összefoglaló összeállítása, nevelési-oktatási program létrehozása a megvalósításban közreműködő szakemberekkel közösen.

A programban résztvevő iskolák a következők voltak: a balatoncsicsói a Nivegy-völgyi Német Nemzetiségi Általános Iskola, a Monostorapáti Művészetek Völgye Általános Iskola, a nemesgulácsi Keresztury Dezső Általános Iskola, a tapolcai Bárdos Lajos Általános Iskola, a badacsonytomaji Tatay Sándor Általános Iskola, a Szigligeti Általános Iskola és a borzavári Porvai Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola.

„A pedagógusok kifejezetten nyitottak az olyan 21. századi tanulási módszerekre, amelyekhez karakteres tanulási terek társulnak. Így született meg a Bazalt Iskola módszere.”
Cseh András, CAN Architects Stúdió Építész Iroda

Eger-víz Patakművészeti Őrség

A táj kultúrája, a kultúra tája! A Balaton-felvidék és a Dél-Bakony egyik csodálatos természeti értéke a Balatonba folyó, 32 km hosszú Eger-víz patak. A patak melletti 13 település – Nagyvázsonytól Kapolcson át Szigligetig - a „vízmenti” történelem tanúi. Itt vezetett régen az egyik római hadiút; várak, monostorok, tanúhegyek és persze a valahai 39 vízimalom is része volt a történelemnek.

Az Eger-víz patakművészeti őrség elnevezésű projekt célja, hogy az egyre értékesebb élővíz fenntarthatóságát tematizálja a művészet, a tudomány és a közösségi összefogás különböző eszközeit használva.

2023 tavasza és ősze között Eger-víz Napok címmel 13 különleges, rendhagyó ökoművészeti szombatra került sor az érintett településeken és azok környékén. Ezeken debütált - többek között - a Free Style Jazz Orchestra közreműködésével készülő 13 tételes Eger-víz szvit is.

A patak mentén a vízzel összefüggő kiállítások, land art installációk felállítására is kísérletet tett a projekt. A fiatalok és a falvak lakosságának bevonásával megtörtént a patak „takarítás”, a helyi iskolákban pedig edukációs programok valósultak meg. 2023 során a művészeti programsorozat szakmai találkozókkal és konferenciákkal egészült ki, amelyek a vízháztartással, a klíma problémákkal, a patak rehabilitációval kapcsolatos témákat dolgozzák fel lokális kontextusba helyezve - a Balaton-felvidéki Nemzeti Park, a Pannon Egyetem, a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság, és a WWF Magyarország szakmai segítségével. A program megvalósítója a Kapolcsi Kulturális és Természetvédelmi Egylet.

„A térség 13 faluját fogja össze projektünk, melynek célja az egyre értékesebb élővíz fenntarthatóságának népszerűsítése a művészettel, a tudománnyal és a közösségi összefogással. Helyi értékeket tártunk fel és mutattunk be, edukációs programok valósulnak meg, kutatások folynak, s ökológiai projektek szolgálják a patak fennmaradását és tisztaságát.”
Márta István Kapolcsi Kulturális és Természetvédelmi Egylet

Kőfesz

A Határtalan Hangok Közhasznú Alapítvány (HHKA) 2019-ben rendezte az első KŐFESZT-et - A nyugalom fesztiválját, ezen belül „A diófa alatt – Cseh Tamás és barátai a Káli-medencében” emléknapot, hogy létrehozzon egy csendes, nyugodt, beszélgetős, minőségi, valóban összművészeti fesztivált, azzal a nem titkolt szándékkal, hogy Kővágóörs és vele az egész Káli-medence visszakerüljön a kulturális térképre, valamint idővel a magyar folklór központjává váljon. Azóta a Kőfesznek ugyanúgy részei a könnyű-, komoly- és népzenei koncertek, mint a képzőművészeti kiállítások, irodalmi estek, kerekasztal-beszélgetések, kézműves-foglalkozások, gyerekelőadások és az éjszakába nyúló táncházak. 2022-ben a Pünkösdkor rendezett Kőfesz - A Szabad Táncház programjaival bővült, ami maga a hagyományörzés, tisztelgés, örömszene, örömtánc. Itt felcsendült a kalotaszegi, széki, szatmári, mezősségi, gyimesi, vajdaszentiványi, felcsíki és szászcsávási muzsika, a legjobb tánctanárok vezetésével lehetett elsajátítani a táncleírásokat. 2023-ban - első alkalommal megrendezték meg a Kő-Bajusz-Feszt programjait is, hiszen a Magyar Bajusz Társaság 15 év után a Kiskunságból a Kőfeszre hozta a kackiás bajszerű emberek fergeteges találkozóját, versenyét és színes programját, és ebből újabb hagyományt szeretnének teremteni. 2021 óta minden hónapban megrendezik a Kőfesz Folklubot is a Káli-medence településein.

Szőlőhegyek szakrális öröksége a nyugat-balatoni régióban

A Balaton térségének egyik legfontosabb egységes tájszervező eleme a szőlőkultúra.

A projekt célja, hogy a nyugat-Balatoni szőlőhegyi kápolnák idegenforgalmi és közösségépítő funkciója erősödjön, mindez kapcsolódjon a fenntartható tájhasználat és táji értékek megőrzésének közösségi kérdéséhez is. Érintett települések: Balatongyörök, Lesencefalu, Hollád, Kéthely és Zalaszentmárton. A projekt eredményeként közösségépítő és kulturális programok valósulnak, amelyek a hagyományos kultúrtáj mai kihívásainak értelmezését és új irányainak kijelölését segítik elő.

„Azt gondolom, hogy a kezdeményezésünk egyik legfőbb értéke, hogy át tudtuk lépni a megyehatárokon és térségi szemléletben gondolkozunk.”

Kabai Gergely, Hollád polgármestere

Érték-körök

Veszprém megye települései bővelkednek kulturális hagyományokban, értékekben, amelyek egy része nem kellően feltárt, vagy csupán a helyiek által ismert. Az Érték-körök program során a projektet koordináló - Közép-dunántúli Szövetség az Ifjúságért Bakonyháza, Nyírad és Berhida térségében, összesen 9 településsel működött együtt, amelyek aktív közösségeikkel, közművelődési szakemberekkel vállalkoztak a közös munkára.

A programban résztvevő települések a megye különböző területein helyezkednek el, eltérő helytörténeti és kulturális hagyományokkal rendelkeznek, viszont az egy-egy térséghez tartozó településeken számos közös pontot találhatunk (pl. bányászat, sváb hagyományok, vallási szokások).

A projekt hátterében egy komplex, többlépcsős, értékalapú, közösségépítő, tematikus együttműködések generáló fejlesztő folyamat zajlott. A kilenc településen a helyiekkel közösségi beszélgetéseken tártuk fel a települések értékeit, hagyományait, majd ezeket bemutattuk helyi-térségi-megyei művészeti-kulturális programokon, melyek a nagy nyilvánosságnak szóltak.

„Egyedül senki sem boldogul, az Értékünnap kiváló példa arra, hogy mi a hozadéka, ha közösen tudunk dolgozni a hungarikummozgalom eredményeinek bemutatásáért és a jó gyakorlatok megosztása érdekében.”

Baloghné Uracs Marianna, a Nemzeti Művelődési Intézet szakmai igazgatója

Bakony ékkövei – Semmi Különös

Mindannyian ismerünk olyan falvakat, ahol a helyiek azt mondják, nincs itt semmi különös. De tudjuk, hogy ez soha nem igaz. Felderítőcsapataink a Bakony négy települését célozták meg 2022 nyarán, ahol felfedezték, mi teszi Borzavárt, Nagyesztergárt, Bakonyánát vagy épp Jásdot igazán egyedivé.

A kőszegi Felsőbbfokú Tanulmányok Intézete (FTI-iASK) vezetésével indult el ez a sajátos társadalmi innovációs projekt, amely széles partnerségi bázissal, hazai és nemzetközi együttműködéssel a térség belső erőforrásait mozgósítja. Olyan interdiszciplináris munka valósul itt meg,

amelyben a vizsgálatok a helytörténetre, gasztronómiára, tánc- és népművészeti hagyományokra, természeti és épített környezetre, környezetvédelemre és fenntartható fejlődésre, társadalmi mobilitásra, helyi identitásra, sőt ezek kapcsolatára vonatkoztak, méghozzá széles időhorizonton.

A négy településsel történő egyeztetéseket követően nyílt pályázati felhívás keretében jelentkezhettek különböző háttérű és más-más szakmából érkező kutató vagy fejlesztő szakértők a települési csoportokban való munkára. 2022 május végére eredményesen zárult a toborzási folyamat, a projekt közreműködői között multinacionális vállalati környezetből érkező kommunikációs szakértőtől kezdve grafikus, településfejlesztő, kulturális antropológus, geográfus, geológus, botanikus kollégán át történészek, nyelvészek, turizmusfejlesztési szakértők is részt vettek a projektben.

A közös munka alapját az ún. „közös alkotófolyamat” képezte, amely során a fejlesztési javaslatokat a helyi lakosokkal közösen alakították ki a csapatok. A projekt fő célkitűzése, hogy a települések értékeire hívja fel a figyelmet, támogassa a helyi közösségeket a belső értékek megismertetésében, javítsa a települések közötti és a településen belüli kohéziót. Az értékek kutatása, tudatosítása út lehet a társadalmi összefogásra a régi lakosok és új beköltözők között, a négy település és környezetük értékeinek együttes fejlesztése a szolidaritás erősítését eredményezheti.

„Ezek a települések tényleg a Bakony ékkövei! Az országos kéktúra útvonalán a Bakonyháza-Jásd-Tés szakaszt többször is a 10legszebb útszakasz közé választották, ahogy az aktív időtöltés, a nordic walking, a kerékpározás, a téli sportok is népszerűek ebben a bakonyi térségben és a gasztronómiát még nem is említettük, pedig nagyon különleges az is: ételeket kóstolhatunk meg a gombóctól a gombákon át a langallóig, ha ellátogatunk ide. A bodza felhasználása pedig ugyancsak egy kiemelkedő turisztikai vonzerő, így minden adott ahhoz, hogy megfelelő kommunikációval a régió turisztikailag is frekventált terület legyen.”

Márkusné Vörös Hajnalka, VEB2023 Zrt. programfejlesztési tanácsadó

Somogyi Bábtáncoltató Betlehemes közösségépítés

A Marcali Múzeum és partnerei, Balatonberény, Hollád,

Kéthely és Vörs települések lakói a 2022-es évben sikeresen együttműködtek a „Somogyi bábtáncoltató betlehemes közösségépítés” című projektben. A felvezető évben elért eredményekre támaszkodva, egy különleges népszokást, a bábtáncoltató betlehemezést helyezték a középpontba az 2023-as évben is. A programsorozatban nemzetközi betlehemes találkozók, időszaki kiállítások, interaktív múzeumpedagógiai játékterek és kulturális programok közül válogathattak az érdeklődők.

„A templom formájú betlehem deszkaaljzata úgy van kialakítva, hogy a nyeles bábok mozgathatók legyenek a körbefutó vájatban. A bábtáncoltatást a betlehem mögött rejtőzködő katona végzi az angyalok segítségével, akik kézre adják a figurákat.” -

Vidák Tünde, Marcali Múzeum igazgató

INOTA FESZTIVÁL

A 2023-as első INOTA Fesztivál a budapesti NVC rendezvényszervező kollektíva és a Centrum Production közös kezdeményezéseképpen jött létre azzal a célkitűzéssel, hogy létrejöjjön Magyarország legnagyobb audiovizuális fesztiválja, amin nem csak előremutató zenei actek, de fényinstallációk, mappingek és egyéb kortárs vizuális alkotások is felsorakoztak - sok esetben a zenei előadások szerves részeként -, mindez a szocialista múlt egyik legnagyobb ipari beruházásának, a Várpalota melletti inotai hőerőműnek lenyűgöző területén, ahol ennek nyomán a múlt és jövő formái rendeződtek egy megismételhetetlen egységbe.

„A hőerőmű art-brut építésze szerintem minden kreatív dolognak izgalmas gellert ad. Az építészetén túl pedig társul hozzá egy bizonyos történelem, így azoknak az embereknek a szellemisége is átjárja a falakat, akik anno itt dolgoztak.” -

Zságer Balázs, előadó, zeneszerző, a 2023-as INOTA Fesztivál fellépője

INOTA KÉPEK:

HELLO WOOD BUILDERS SUMMIT

A Hello Wood Builder Summit Európa legkülönlegesebb [jövő] építő fesztiválja, a Hello Wood eddigi legnagyobb és legtöbb résztvevőt felvonultató eseménye. A 10 napos építészeti tábor és fesztivál során a hallgatói csapatok maradandó installációkat építettek oktatóik vezetésével - a Builder Summit keretében a bontás-építés tematikát vizsgálták a résztvevők. A fesztivál során egy központi installáció is megépítésre került, amely az építés szentélyeként, egyfajta spirituális helyként és rendezvénytérként funkcionált. A zárónapon mindenki számára nyitott, zenei minifesztivállal ünnepelt az esemény Zalahaláp bazaltbányájában, annak posztapokaliptikus kráterében. A nemzetközi építész sztárokat is felvonultató rendezvény a Hello Wood építész stúdiója által került megrendezésre.

A Builder Summit a Hello Wood részvételen és cselekvésen alapuló, alternatív oktatási módszertana, a Builder Method értékeit szorosan magában foglalta. A Builder Method szentháromsága alapján projekteket, személyiségeket és közösséget épít.

„A Hello Wood gyakorlatilag egy olyan nemzetközi fesztivállal térhet vissza, ahova a világ minden tájáról várunk majd résztvevőket, akik különböző csapataokban installációkat és építményeket fognak itt megvalósítani. Ezek nagy része remélhetőleg meg is marad majd és jó pár éven keresztül színesíti a Haláp-hegyet és a régiót, és bízunk benne, hogy egyfajta zárandokhellyé is változtatja azt.”

Ráday Dávid, dizájner

PRIVÁT BALATON

A Privát Balaton elnevezésű projekt a Balaton múltját, jelenét dolgozza fel és teszi láthatóvá analóg és digitális eszközökkel, főként privát anyagok (fotók, videók, képeslapok) bemutatásával a Balaton-parti vasút-és hajóállomásokon, illetve a szélesebb közönség számára is elérhető közösségi oldalakon, webes felületeken.

„A legtöbb képen hangsúlyos a panoráma: a Balaton, a Balaton-part, vagy a tanúhegyek látszanak a háttérben. Mivel a legtöbb régi fotót még filmes gépekkel készítették, a filmkockák számával a fotósnek spórolnia kellett, így nagyon

sok a láthatóan beállított kompozíció.”

Tóth Györgyi, a balatonfüredi Lipták Gábor Városi Könyvtár igazgatója

PRIVÁT BALATON KÉP:

BOGLÁR 50

A „Váratlan kultúra” című szakmai program négy képzőművészeti – és részben összművészeti – projekt meghívásával és támogatásával tisztelgett a neoavantgard e fontos hazai fejezetének helyettesíthetetlen és szellemi kisugárzását tekintve máig érvényes, európai öröksége előtt. A történeti kiállítások és performatív eseménysorozatok ezen stílus európai beágyazottságát felkutatva a jelen számára is megnyitják az örökséget.

„Nem a korszak legjelentősebb alkotásai születtek itt, bár vannak fontos művek is. Nem ez volt az elsődleges, hanem hogy olyan szabadságot biztosított egy sötét időszakban, amely máshol nem valósulhatott meg.”

Mélyi József, kurátor

ROMANI FOR BERHIDA

A projekt a régióban élő hátrányos helyzetű roma fiatalok és közösségek edukációs fejlesztését tűzte ki célul, összművészeti eszközök használatával és valódi tudásátadással. A projekt egyúttal egy magas intenzitású, eredményorientált, oktatási és közösségépítő program, amely a fejlesztés és tehetséggondozás területén holisztikus pedagógiai szemléletű képzést valósít meg a berhidai térségben. A kulturális sokszínűsége építő, mindenki által elérhető programelemek támogatják a kultúrák összefonódását, emellett az elfogadáson és együttműködésen alapuló újfajta jövőképet fogalmaznak meg a régió számára. A közösségépítés egyik fontos eleme, hogy a roma közösség maga is részévé váljon az adott település kulturális vérkeringésének.

Számos olyan programelem indult útjára 2022-ben, melyek segítségével a résztvevők együtt építik a roma kultúra presztízsét. Így például cigány nyelvoktatás, cigánytánc tanítás, divat- és kézműves foglalkozások, fodrászati titkok csábítják a roma fiatalokat. A program résztvevői média műhelyek keretein belül dolgozzák fel videó- és

fotó kampányok segítségével az olyan jeles napokat, mint a Roma Holokauszt vagy a Nemzetközi Roma Nap. A tehetségek kibontakoztatására jött létre a Gypsy All Stars előadói műhelymunka-sorozat, ahol a Berhidán élő muzsikussal családokkal, hangszeres zenész fiatalokkal dolgoznak együtt a helyi zenekar összeállításán és fejlesztésén a meghívott neves zenész mentorok.

„Azt gondolom, hogy csak akkor lehet valós tudást megszerezni, fejleszteni a gyerekeket és egy lehetséges pályarövidítést adni nekik, ha létrehozunk egy víziót a fejükben, amelynek segítségével ténylegesen kipróbálhatják és beleláthatnak olyan szakmákba, amelyek általában nem elérhetők a roma fiatalság számára. Erre adunk neki lehetőséget professzionális szakembereink segítségével és a fő célunk, hogy a divat segítségével kinyissuk a világot és elvigyük a berhidai közösségnek.”

Varga Erika, Romani Design

TERÍTÉKEN

A Terítéken a VEB2023 EKF csapatának saját kezdeményezése: a programsorozat állomásain olyan fontos témákat érintettünk, mint a vállalati felelősségvállalás, a zöld szemléletmód, a környezeti fenntarthatóság, a családbarátság és mindezek érvényesítése a munkahelyeken, függetlenül attól, hogy kis-, közép- vagy nagyvállalati kategóriáról van-e szó. A programokba bevont partnereink számára gyakorlati mintákat mutattunk, és segítséget nyújtottunk abban, hogy ezek az értékek számukra is tudatosan képviselt, munkahelyen is alkalmazott gyakorlatokká váljanak. Megerősítettük őket abban is, hogy érezzék, milyen fontos ezeknek a vállalásoknak láthatóságot adni és tevékenységeik gyümölcsét a helyi közösségek javára fordítani.

A tudásmegosztásra és tapasztalatcserére barátságos alkalmat kínáló találkozók valójában meghívott szakértők és a helyi vállalkozások, illetve a településeken működő közösségek képviselői között zajló kötetlen beszélgetések, melyek mindig valamilyen aktuális szervezetfejlesztési, vállalati kultúrát, aktuális munkaügyi kérdést jártak körül.

„A Terítéken sorozat jóvoltából látogattunk el Vászolyra, ahol bemutatták a település közösségi munkáját, az ott

élők tevékenységét egy-egy vállalkozás formájában. A program végén pedig megismerhettük azokat a kihívásokat a település életében, amelyhez segítőkert kerestek. Mi örömmel köteleztük el a templomkert gyümölcsösben kigondolt pihenőhely kialakítása mellett.”

Kardos Péter, JOST Hungária Kft., a Terítéken egyik felajánlója

UTAZÁS A KRIPTONBOLYGÓRA

Sokan kiállták a komoly próbatételt és kaptak superhős diplomát a világ első Kriptongyárában a 2023. augusztus 12-én és 13-án zajlott programsorozaton, amely keretében a Kriptonbolygóra is tehettek képzeletbeli utazást a látogatók.

A Kriptongyárban Bródy Imre fizikus találmánya alapján gyártották a kripton töltetű izzókat, és bár a tudósok korábban senki nem hitte el, hogy elképzelése valósággá válhat, mégis megtörtént és korszakalkotó technológiai újítás vált belőle.

A programon a játékosok a gyárral, Bródyval és a kriptonnal kapcsolatos kérdésekre válaszoltak úgy, hogy közben bejárták a ma multikulturális élményközpontként működő épületet. A nap folyamán a repülés élményét a felnőttek az Icaros szimulátorral élték át, a gyerekek a trambulínon. A virtuális valóság szemüveggel a Kripton bolygóról egészen a Föld bolygóig sétálhattak a merész superhősök, akik szuperképességeiket lézerlövészettel, airsoft lövészettel is bizonyíthatták. A helyi Lükő Zoltán által készített Marvel Univerzum figurái segítségével az Univerzumok teremtésébe és kialakításába kapcsolódhattak be a rajongók. A program házigazdája a humorista, Szőke András volt.

CSINGER-VÖLGYI OLVASÓKABIN

Ajka mellett, a Csinger-völgy szomszédságában, a Bányászati Múzeumtól alig pár perc sétára található a formabontóan nagyszerű építmény, ami egy könyvtár olvasószobáját és egy éjjeli erdei menedék praktikumait ötvözi.

Az erdei környezetre tekintő, teljes frontfalán üveglakkal borított, zárt faszervezet kiváló építmény pihenéshez, és túra közbeni vagy éjszakai menedékként. Benne időzve irodalmi és ismeretterjesztő olvasmányok széles palettáját böngészhetjük a polcokon. A kabin ötlete a MOME (Moholy-Nagy Művészeti

Egyetem) diákjaitól származik, akik 2022-ben egy hét leforgása alatt építették meg a 6 méter hosszú és 5 méter magas, de csak 1,5 méter széles fakunyhót. Deszkaborítását égetéssel kezelték, így a faszerkezet láthatóbbá vált, és jobban beilleszkedik a környező bükk- és gyertyántörzsek alkotta erdőbe is.

„Ha közelebbről szemügyre vesszük az épületet, nyolc talajcsavar tartja a két fő gerendát, amin a keretek nyugszanak, ami valójában két, egymással szembe fordított könyvespolc, középen egy kis ösvénnyel, ahol közlekedni lehet.” - Baló Dániel, a MOME kurzusvezetője

ROMKONCERTEK

Veszprém és a Balaton-felvidék egyedülállóan gazdag középkori örökséggel rendelkezik, hiszen a régió településeit járva lépten-nyomon kolostor-, templom-, kápolna- és várromokra bukkanunk. Ezeket a romokat töltötte meg élettel és művészettel a Romkoncertek programsorozat.

A természetközeli helyszínekre szervezett eseményekben közös, hogy mindegyiket kis létszámú közönségnek szervezték, és az előadók minimális hang-és fénytechnika igénybevételével játszottak, így személyesebb, intimebb kapcsolódás lehetőségeit teremtették meg az előadók, a közönség és a környezet között. A Romkoncertek régiós helyszínei a balatoncsicsói Szent-Balázs templomrom, a nagyvázsonyi Pálos kolostorrom, a dörgicsei Boldogasszony templomrom és az egykori kővágóörsi Zsinagóga voltak.

„A legfontosabb az, hogy a közönség mennyire nyitott az előadásra, és amikor az előadó és a közönség közti összekapcsolódás megtörténik, akkor ehhez egy ilyen különleges környezet még hozzá tud tenni, mert jól érzi benne magát az előadó és a néző is.” - Kollár-Klemencz László, író, zenész

TERMÉSZETRE HANGOLVA KONCERTEK

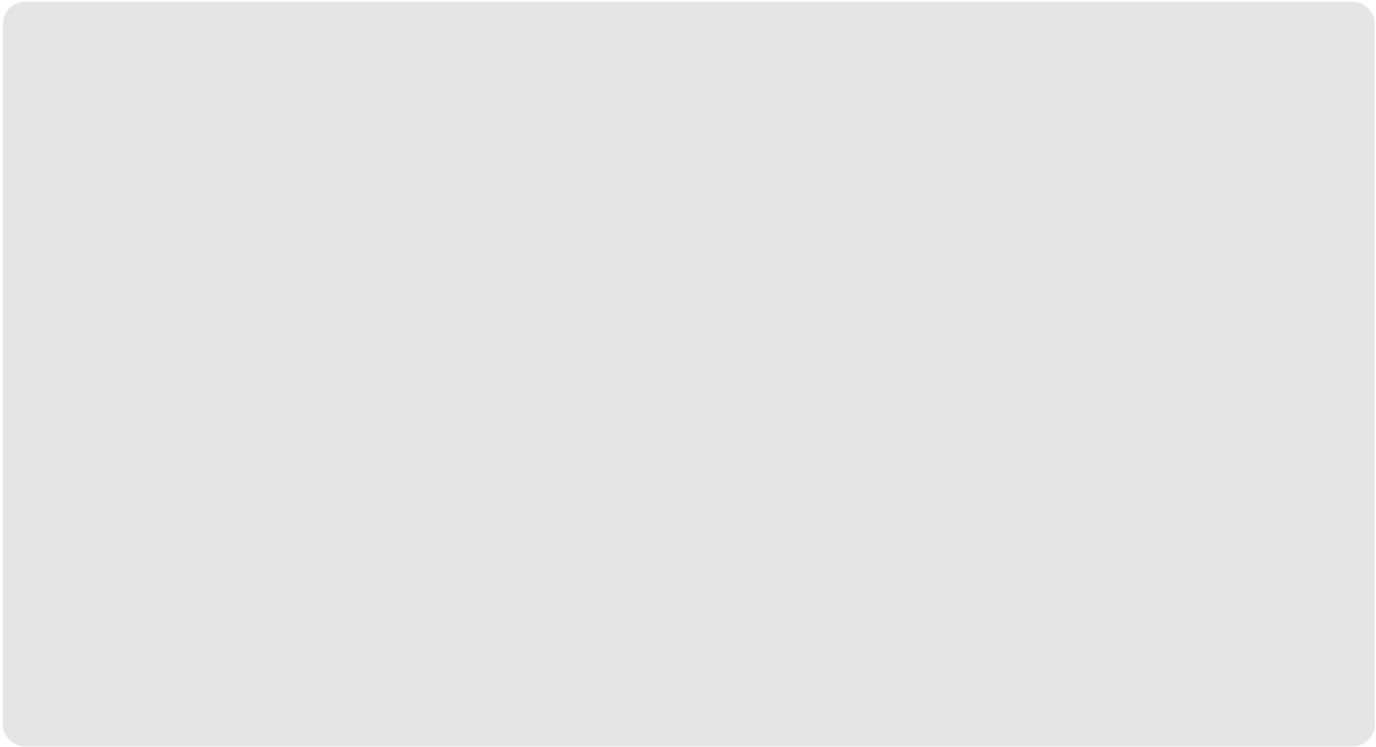
A láthatatlan láthatóvá válik, a csend hallhatóvá, az érinthetetlen tapinthatóvá, mindez tökéletes egyszerűséggel: ez a Természetre hangolva. 2023-ban hat alkalommal szólaltak meg könnyűzenei formációk a régió ikonikus természeti helyszínen, így a hegyesdi bányatónál Appon, Zalahalápon a Haláp- hegy tetején és a bazaltkráterben, az úrkuti őskarsztnál, illetve a zirci Ciszterci Arborétumban, valamint a gyenesdiási dolomitbányában.

MODERN ART ORCHESTRA ÖSSZMŰVÉSZETI PROGRAMJA

A Modern Art Orchestra (MAO) lassan két évtizede a hazai zenei élet kiemelkedő szereplője, a Bakony-Balaton régió különböző helyszíneire vitte el koncertjeit és különleges iskolai foglalkozásait. Zenével töltötték meg többek között a Tihanyi Bencés Apátságot, de szabadtéri színpadon, romkocsmában, kápolnában is megfordultak. A MAO előadásában olyan zeneszerzők művei csendültek fel, mint Bartók Béla, Liszt Ferenc, Kodály Zoltán vagy Ligeti György és olyan különleges programokra került sor, amelyek keretében többek között közép- és zeneiskolások ismerkedhettek meg a zenei alkotások erejével.

LESENCE VIDÉKI KORTÁRS MŰVÉSZETI FESZTIVÁL ÉS KIÁLLÍTÁS

Lesenceistvánd, Balatonederics, Uzsa, Hegymagas és Zalahaláp települések indították el a Lesencevidék kezdeményezést 2022-ben, aminek köszönhetően számos rendhagyó, magas művészeti értéket képviselő program valósult meg a térségben. E sikert még tovább gondolva a 2023-as évre a szervezők közös együttműködésben egy, a térséget meghatározó programcsomagot állítottak össze, mely a Lesence Vidéki Kortárs Művészeti Fesztivál elnevezést kapta.

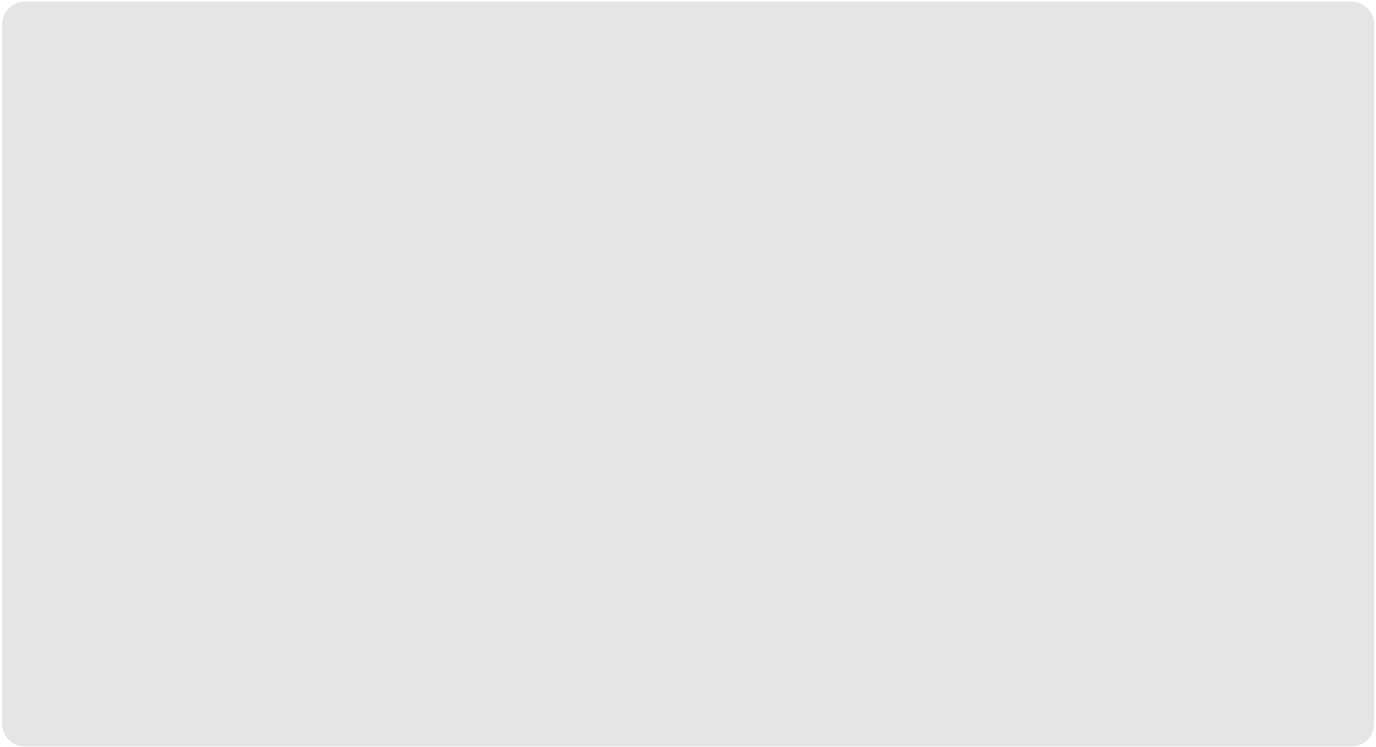
VIA CALVARIA – CSENDHEGYEK ÚTJA
A magyarországi Via Calvaria egy olyan – egyelőre – észak-dunántúli túraútvonal, amely 14, többségében német gyökerű település Kálvária-építményeit köti össze egymással. A Via Calvarián útra kelők gyönyörű pannon tájakon, a Bakonyban és a Balaton-felvidék dombjain haladhatnak egyik kálváriától a másikig, útközben pedig elcsendesedésre alkalmas, lélekemelő helyeken („csendhegyeken”) időzhetnek el.

Az elmúlt közel háromszáz évben emelt kálváriák kiemelkedő kulturális, természeti és épített örökséget képviselnek, amelyeket mindenképp érdemes felkeresnie azoknak, akik – a tömegturizmussal szemben – a helyi értékeken alapuló, a pannon táj hangulatába illeszkedő kulturális élményre vágnak.

„A túraútvonalakkal kapcsolatban fontos tudni, hogy olyan helyen haladnak, amelyek nem járhatók be autóval, mivel a célunk kifejezetten az, hogy gyalog, biciklivel, vagy akár

lóháton, de mindenképpen olyan eszközzel járjuk végig az adott útvonalat, amely segíti az elcsendesedést.”
Futó János, a Zirci Természettudományi Múzeum egykori igazgatója, geológus

TÉSI SZÉLPIKNIK
A projekt keretében egy háromnapos nyári programsorozat valósult meg, amelynek fő tematikája a szélérő volt. A koncepció a település hagyományaira épít, emléket állítva a helyi kulturális örökségeknek - a tési Helt és Ozi szélmalmoknak. A programok közt szerepelt kvízverseny, futóverseny, versfaragás, szakelőadás, koncert és szervezett malomtúra is. A cél az volt, hogy minél több korosztályt megszólítson, a helyieket, és az idelátogatókat összekapcsolja. A programsorozat sokszínű, változatos és interaktív módon mutatta be a helyi értékeket, a hagyományt és a fenntarthatóságot.

NEMZETKÖZI PÁSZTORÜNNEP ÉS NÉPZENEI FESZTIVÁL
Rideg vagy szilaj, tudós, községi vagy uradalmi pásztorok – a Magyar Néprajzi Lexikon a régi mesterség rengeteg ágáról tudósít. Ha még a szokásokat, öltözékeket és a művészi pásztorfaragásokat is megemlíjtük, látszik, milyen sokszínű világ a pásztoroké. 2023. május 19-én és 20-án lehetőségünk volt mindezt felfedezni Olaszfaluban, a Nyugdíjas Közösségi és Értéktörző Egyesület által szervezett Pásztorünnep és Népzenei Fesztivál alkalmával.

VÖRÖSTÓI JÁTEKFESZTIVÁL
A Játékfesztivál ötlete a vöröstói családok hagyományaihoz nyúlik vissza, akik a jó idő beköszöntével rendszeresen összegyűltek, hogy az egymást érő kertekben, hűvös pincékben és békés nyaralókban együtt hódoljanak kedvenc játékaiknak. A szervezők érezték, hogy valami igazán

különlegessel van dolguk, így született meg 2022-ben a Játékfesztivál, így született meg egy újabb hagyomány.
A Játékfesztivált az előző évi rendezvényt kibővítve 2023-ban a pünkösdi hétvégén Barnagon, Vöröstón és Tótvázsonyban szervezték meg.
„Nemcsak a gyerekek, hanem a felnőttek is szeretnek játszani és azt felismertük, hogy a játék fogalmába nagyon sok minden belefér.”
Tóth Benedek, ötletgazda

MAGYAR MOZGÓKÉP FESZTIVÁL

A 2021 óta minden évben megrendezésre kerülő fesztivál a magyar filmes-televíziós szakma és a közönség találkozóhelye Veszprémben, Balatonfüreden és Balatonalmádiban. A programévben kilenc helyszínen csaknem 100 magyar film közül válogathattunk, köztük számos premierrel és filmklasszikussal is találkoztattunk. A fesztivál kínálatát közönségtalálkozók és izgalmas kísérőprogramok színesítették, a zárónapon sor került a Magyar Mozgókép Díjak átadására is. A Magyar Mozgókép Fesztivál 2023-at követően is folytatódik, új - MOZ.GO – néven a régióban.

„Egy fesztivál, az ünnepi köntös, az alkotók jelenléte, a közönségtalálkozók a tapasztalatok szerint kiváló terepet adnak ahhoz, hogy olyanokhoz is eljussanak a magyar filmek, akiket a megszokott csatornák elkerülnek.” - Pesti Ákos, Magyar Filmintézet

MOZGÓKÉP KÉPEK:

EKF ÁLTAL TÁMOGATOTT MÁR MEGLÉVŐ, MŰKÖDŐ FESZTIVÁLOK A RÉGIÓBAN

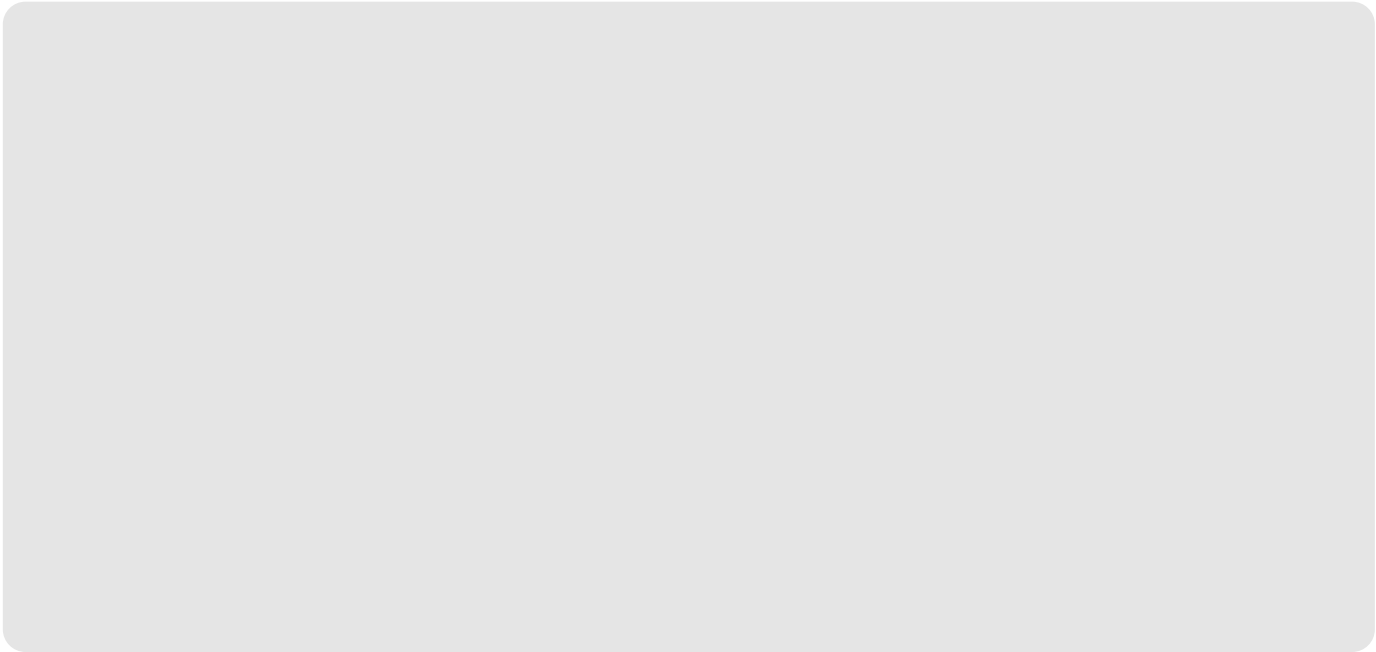
Az, hogy Veszprémet és a Bakony-Balaton régiót 2019-ben érdemesnek ítélték az Európai Kulturális Fővárosa címre nagyban volt köszönhető annak, hogy mind Veszprém, mind pedig a régió már akkor számos, országos ismertségű fesztivállal büszkélkedhetett. Ennél fogva egyértelmű volt, hogy e fesztiválok szintén csatlakozhattak a 2023-as programsorozathoz. Sikeres pályázataik kulcsa az volt, hogy a felvezető évek és majd az EKF év vonatkozásában olyan víziót fogalmaztak meg programjuk vonatkozásában, amely garantálta azt, hogy minőségben, hazai és lehetőség szerint nemzetközi ismertségben szintet tudjanak lépni. Melyek voltak ezek a már meglévő rendezvények – a teljesség igénye nélkül?

BALATONALMÁDI – BONDORÓ – UTCASZÍNHÁZI FESZTIVÁL

A hely, ahol minden pillanatban történik valami, ami mosolyt csal az arcodra: jobbról érkezik egy masírbanda, míg balról a gólyalábasok vidám zászlójátéka kápráztat el, az egyik kertben felcsendül az éppen induló koncert első akkordja, a vásári forgatagban szebbnél szebb portékák közül választhatsz és ínycsiklandozó finom falatokat kóstolhatsz.

KAPOLCS, TALIÁNDÖRÖGD, VIGÁNTPETEND – MŰVÉSZETEK VÖLGYE

A 2023-as összművészeti fesztivál 2200 programját több VEB2023-partner programja is színesítette: a látogatók megnézhették a Hello Veszprém-Balaton magazinunk pop-up utazókiállítását, a Szörnyek és Sellők előadását, sokakat vonzott a halimbai gyógynövényes kert kézműves programja és a Modern Art Orchestra több előadása.

BALATONALMÁDI, BALATONEDERICS, BALATONFÜRED, BALATONKENESE, DÖRGICSE, KESZTHELY, SZIGLIGET, TIHANY, VÁSZOLY, ZAMÁRDI – KLASSZ A PARTON

A klasszikus zene a vízpartra költözik. A balatoni strandok, ligetek és lugasok évről évre komolyzenei dallamokkal telnek meg, hiszen maga köré gyűjti kiváló művésztársait Érdi Tamás zongoraművész a Klassz a pARTon Fesztivál keretében. Így történt ez a 2023-as EKF-évben is.

ALSÓÖRS, BALATONBOGLÁR – SZABADTÉRI SZÍNHÁZAK TALÁLKOZÓJA

A Szabadtéri Színházak Szövetsége szervezésében a 2023-as Szabadtéri Színházak Találkozásán három helyszínen, az alsóörsi Kultkikötő Amfiteátrumban, az alsóörsi Eötvös Károly Művelődési Házban és a Boglári Nagyszínpadon várták a közönséget. A két helyszínen a Szövetség tagjainak legújabb színházi előadásait mutatták be - egy rendhagyó színházi szemle keretein belül.

TIHANY – BENCÉS ZENEI ÜNNEP

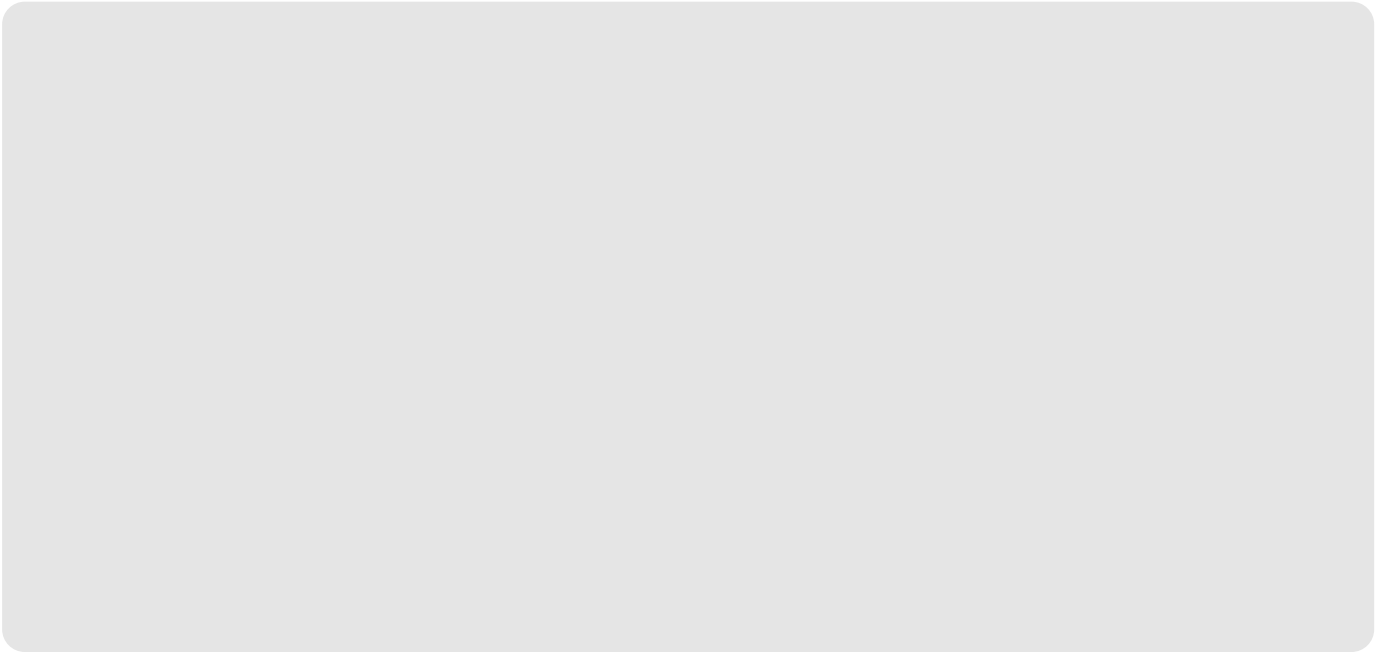
Az ezeréves múlttal rendelkező Tihanyi Bencés Apátság Magyarország egyik legrégebbi és leggyakrabban felkeresett egyházi helyszíne, az ikonikus apátság a Balaton koronájaként hirdeti a magyarság és Európa keresztény, kulturális értékeit, melyek elválaszthatatlan részét képezi a zene is. A Bencés Zenei Ünnep klasszikus zenei súlyponttal, a klasszikus zene - népzene - világzene - jazz tengelyen szemlélteti a zenei műfajokat.

ZALACSAÑY – ÖRVÉNYESVÖLGY FESZTIVÁL

A zalacsányi dombok ölelésében, az Örvényesvölgy Fesztiválon két hétvégén is izgalmas programok és világsztárok vártak ránk, s rengeteg, gyerekeknek szóló programot is szerveztek.

MARCALI-BORONKA – BORONCLASSIC

Mi más tehetne egy olyan mesés környezetet, mint a boronkai Széchenyi-Bebesi kastély még különlegesebbé, mint egy komolyzenei fesztivál, ahol a hazai és nemzetközi komolyzenei élet jeles képviselőinek fellépését nézhettük végig ősszel és az adventi időszakban?

HEREND – HERENDFESZT KÉZMŰVES FESZTIVÁL

A világhírű porcelánokról is híres város HerendFeszt Kézműves Fesztiváljának feltett szándéka a kézműves hagyományok ápolása, bemutatása, továbbadása: kézműves foglalkozások és vásár, táncos és zenés műsorok, gyerekprogramok és gasztronómiai ínycségek várták a vendégeket.

„Ami itt van Herenden, az egy kultúrkincs, és ezt az Európa Kulturális Fővárosa programsorozat kapcsán Veszprémbe érkező turistáknak is érdemes látnia”

Jánszky Lajos László, Herend polgármestere

BALATONFÜZFŐ – BORZONGÁS FESZTIVÁL

Az évről évre egyre nagyobb népszerűségnek örvendő, 2023-ban már 3 naposra bővülő Borzongás Fesztivál a régió legnagyobb Halloween-tematikájú rendezvénye.

Eredmények (a fent felsorolt események 2022-2023. évi megvalósítású pályázatok záróbeszámolóí alapján)

Látogatók száma: 228 247

Önkéntesek száma: 440

Médiamegjelenés száma:787

Gyerekbarát programok száma: 326

Bevont civil szervezetek száma: 50

Nemzetközi partnerek száma: 40

KISTELEPÜLÉSEK KAPACITÁSFEJLESZTŐ PROGRAMJAI

Két pályázati konstrukciónk a Pajta program és a Kultháló program kifejezetten a kistelepülésekre koncentrált – kifejezetten a kistelepülések kulturális hozzáféréseinek javítását, a régióban tevékenykedő művészeti alkotóközösségek bázisainak, ismertségének erősítését céloztuk meg.

PAJTA PROGRAM

A Pajta Program 2023-ban és a felkészülés éveiben a kistelepülések helyi közösségei számára fontos és releváns kulturális szolgáltatások fejlesztésére és a kulturális kínálat bővítésére koncentrált. Pályázati felhívások és projektfejlesztési konzultációk segítségével megkerestük azokat a helyi kulturális intézményeket, önkormányzati és civil kezdeményezéseket, akik a kulturális kapacitásokat érdemben fejleszteni képes törekvésekkel fordultak a településükön élők felé.

2021-ben 3 pilot-projekttel, 2022-ben 14 településen, 2023-ban pedig már hálózattá formálódva, 30 településen zajlottak olyan programtervek, amik több hónapos folyamatokban gondolkodva, a hétköznapiak részévé tették a kulturális értékközvetítés ügyét.

A modern „pajták” az izlésformálás, az eleven hagyomány és az innováció otthonaiként a kortárs kultúra értékeit a hely szellemével kötötték össze. Feladatuknak tekintették a meglévő intézményrendszer inspiratív kiegészítését, de a hiányok betöltését is. A pajták közösségi tereiben koncertek és kiállítások, klubok és táncházak, közösségi ünnepek és szolgáltatások, oktatási képzések és szabadidős tevékenységek elsősorban a helyi igényekre válaszolva jöttek létre.

A nagyszerű szervezők a lokális érintettségeket figyelembe véve az integráció és a kapacitás-fejlesztés legkülönbözőbb

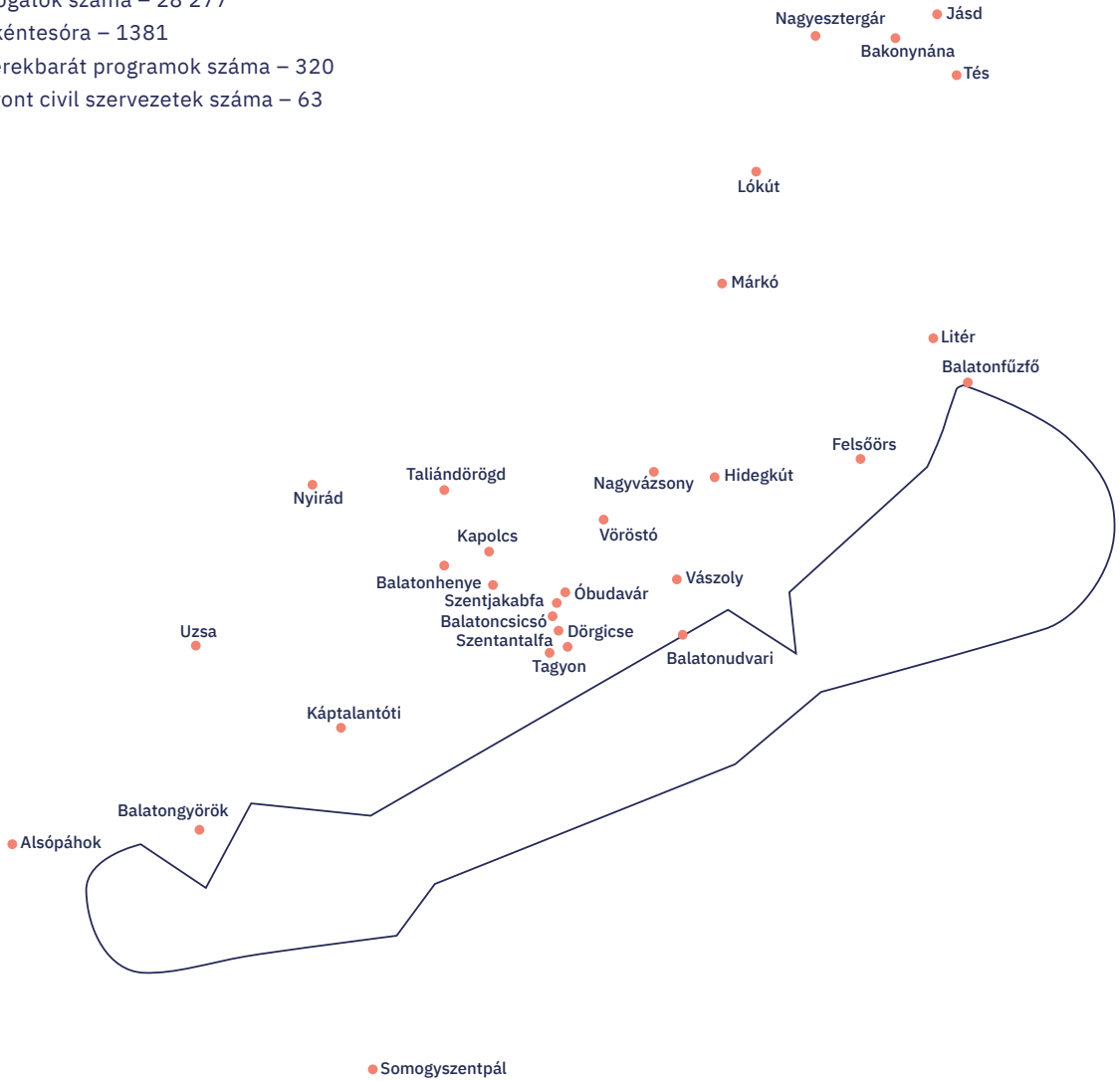
eszközeivel teremtettek középtávú, állandó és befogadó közeget a kultúra iránt érdeklődőknek. Voltak települések, ahol klasszikus közművelődési eszközökkel és edukációs programokkal szolgáltatták meg a leghatékonyabban a közönséget; helyi identitás erősítéséhez több helyszínen a tradíciótisztelet és a hagyományápolás értékeire alapozva szerveztek programsorozatokat; máshol erős fókusszal építkező közösségi aktivitás az innovációk felé nyitott átjárókat; a több települést összekapcsoló eseménysorozatok pedig mikroregionális együttműködések középtávú céljaihoz járultak hozzá.

2022-ben Bakonyoszlop, Balatoncsicsó, Balatongyörök, Felsőörs, Kapolcs, Litér, Lókút, Lovas, Márkó, Nagyesztergár, Taliándörögd, Vászoly, Vöröstó és Zalaszentő vett részt a Pajta Programban, 2023 pedig Alsópáhok, Bakonyhána, Balatonfűzfő, Balatonhenye, Balatonudvari, Borzavár, Hidegkút, Jásd, Káptalanfőti, Nagyvázsony, Nivegy-völgy falvai, Nyirád, Somogyszentpál, Tés, és Uzsa is csatlakozott.

A közös kommunikációs alapok, az erősen orientáló pályázati kiírás és projektfejlesztési konzultációk egy hálózatban is összekapcsolták a településeket. A létrejött kapcsolódások a közeli és távolabbi kulturális szereplőket, a helyben lévő és meghívott szakmai kompetenciákat is összekötötték. A hálózatosodás, az együttműködések és kapcsolódások a kistelepülések kulturális turizmusban való jelenlétét középtávon erősítették.

2023-ban a Bakony-Balaton régió a kultúra közösségformáló és identitás-teremtő ereje révén fordult oda a nagyközönséghez. A Pajta Program a települések különböző hagyományait és adottságait egy közös lokálitást alkotó régiós identitás részeként mutatta meg, a közös fejlődés lehetőségéhez pedig elsősorban a humántőke jelentőségét előtérbe helyezve segítette a kisközösségeket.

Projektek száma: 40
Látogatók száma – 28 277
Önkéntesóra – 1381
Gyerekbarát programok száma – 320
Bevont civil szervezetek száma – 63

KULTHÁLÓ PROGRAM

2023-ban a Bakony-Balaton régió a kortárs művészet második otthonaként fordult oda a nagyközönséghez. Kultháló programunkban a falvakban élő alkotók és meghívott vendégeik a művészet kapcsolatteremtő erejét mutatták meg, elsősorban folyamatokra: a befogadás intenzitására és a közvetítés munkájára koncentrálva. Tizenegy bázison a modern művészet jelenléte egyszerre vált ünnepivé és legnagyobb örömeinkre a hétköznapiok részévé a régió rejtettebb településein ebben az évben.

A Kultháló programok nem csak a művészeti eseményeket, hanem az azokhoz vezető utakat, a képzés, a közös tanulás és a beavatás alkalmait kínálták fel a résztvevőknek, szorosan és személyesebben kapcsolódva egy-egy koncerthez, kiállításához, színházi előadáshoz. A kapcsolódás első körben a helyi alkotók és a meghívott vendégművészek között jött létre: egymás művészeti (és nem-művészeti) világainak megismerése, a kölcsönösség lehetősége a középtávú együttműködések alapjait rakta le. A közönség és a művészek közti intenzívebb találkozások mindannyiszor a helyi adottságok és érintettségek, egy-egy kiemelt műfaj vagy tevékenység nyomán alakultak, ami elindítója és inspirálója lett a közös gondolkodásnak.

Komolyzenei Menedékek

Bakonybélben és Gyulakeszin meg tapasztalhattuk, hogy a komolyzene mélyebb tartományaihoz nemcsak a nagyvárosok híres intézményeiben férhetünk hozzá. A bakonybéli Szent Mauríciusz kórus és a világhírű Müncheni Bach Kamarakórus egy nyilvános próbafolyamat végén egy oratóriumot mutattak be közösen; a Csigó Malom zeneszerető közösségei többek közt Zoboki Gáborral, Freund Tamással vagy éppen Rost Andreával a zene határterületeit, összművészeti távlatait tanulmányozták. Mindkét helyszínen közös zenehallgatásokkal, előadásokkal, beavató kurzusokkal is felkészülhettünk rá, hogy befogadjuk a „magasművészetet”, ami látszólag csak keveseké.

Színház: helyben, útban és keletkezőben

Pécselyen, Magyarpolányban, Hegyesden a színházi projektek a helyek történetébe íródtak vagy a helyi emlékezetből

merítettek. Kiss-Végh Emőke és Ördög Tamás vándorszínháza a Hegyesden töltött nyár tapasztalataiból formálódott; Magyarpolányban Kéri Kitty és Móczár Bence mentorálásával villámszínház alakultak. A legsokrétűbben talán a Forte Társulat találkozott a pécselyiekkel: a Bodosi György álnéven író körorvos élettörténetének és műveinek lassú feltárása, több fázisban, Dresch Mihály zenéjével kísérve végül Az idő marasztalása című előadás megszületéséhez vezetett, és mindazt magához vonzotta, aki és ami nem színház.

Képzőművészet, közelről

Az esti iskolától a szabadegyetemig, az underground fotográfiától a digitális kultúráig, az akciófestészettől a közös szoborépítésig edukációs programok sokaságán át a bázisok a kulturális nevelés ügye mellett voltak elkötelezettek. A vöröstói Éden Porta adott otthont Bukta Imre és nagyszerű művésztársai művésztelepének és a hozzájuk kapcsolódó szabadegyetemnek; Hegyesden a Jelenrét nevű közösségi tér köré csoportosuló művészek a részvételi kultúra modelljeit alakították ki; a boglári Babel Camp vendégei a neoavantgárd örökség kortárs nyomába eredtek; Magyarpolányban a nagy hagyományokkal rendelkező fémszobrászati művésztelep észt vendégekkel és digitális műhelyekkel folytatódott; Gyulakeszin Gábor Áronék Nyitott Műteremsorozatának vendége az észak-olasz Villa Biener Arte Contemporanea alkotóközössége volt; a salgföldi Bányában pedig Déri Miklós különleges fotó-projektje és Raffay Béla szobrász kurzusai találtak új utakat a közönséghez. A Kultháló bázisokon a képzőművészet 2023-ban a látni tanulás művészetét jelentette.

Könnyűzenei Provinciák

Mindszentkállán, Zánkán, Badacsonytördemicen, Salföldön a peremműfajok és az underground művészi rangon megszólaló alakjai az önkifejezésre tanítottak, és a finomabb zenei világok felé invitáltak. A Káli-kapocsban a blues koncerteket workshopok és lemezhallgatások készítették elő; a zánkai Kisbirtok gondozásában a street art és az improvizatív zene találkozott a falu lakóinak történeteivel; Beck Zoli és a Zajzajzaj közössége a környékbeli művészeti iskola diákjait hívta közös munkára a tördemici Skizó teraszán; a Bányában pedig Vázsonyi János jazz-sorozatának világsztár vendége Erik Truffaz volt.

(Vázsonyi -Truffaz páros ;kép 4.)

(Forte, kép 1)

(Vöröstói szabadegyetem //Bukta Imre; kép 2-3.)

A tizenegy Kultháló bázison művészbarátok, színészek és festők, zenészek és gyűjtők, helyiek és mesterek találkoztak, hogy a szénrajzoktól a komolyzenéig kínálják fel a kapcsolódás, a rácsodálkozás és a másként-tapasztalás lehetőségét mindannyiunknak és bármelyikünknek. A közvetítés, a lokalitás, a művészetekhez való közelség eseményei hálózattá formálódva egy sajátos, csak ránk jellemző bakonyi-balatoni identitás eddig ismeretlen dimenzióit is megnyitották. Abban bízunk, hogy az EKF öröksége nyomán is ez a lokális önmeghatározás eséllyel és tartalékokkal fordul a jövő felé.

- Projektek száma: 22
- Látogatók száma: 29 933
- Önkéntesóra: 702
- Gyerekbarát programok száma: 122
- Bevont civil szervezetek száma: 16
- Nemzetközi partnerek száma: 20

KONFERENCIAPROGRAMOK

A Veszprém-Balaton 2023 Európa Kulturális Fővárosa program külön konferenciák támogatására szóló felhívást tett közzé 2022 folyamán, mellyel támogatni kívánta, hogy az EKF-tématerületek neves szakértői, nemzetközi érdeklődésre számot tartó képviselői, neves szakmai grémiumai, illetve hagyományos és magas színvonalú szakmai rendezvényei is bekapcsolódhassanak a 2023-as programévbe. Ennek érdekében a pályázóktól olyan programterveket vártunk, amelyek az alábbi pontban meghatározott munkaformák mentén minél szélesebb körben kapcsolták össze a szakmai közönséget, tudományosművészeti eredményeket és az érdeklődő nagyközönséget. A régiót érintő, illetve ott megvalósuló konferenciák közül az alábbiakat emeltük ki:

“A MÚLTBAN GYÖKEREZŐ IDENTITÁS JELENE ÉS JÖVŐJE” KONFERENCIA A PANNON EGYETEM SZERVEZÉSÉBEN

A konferencia az identitás fogalmát, megváltozott formáit, értelmezéseit és művészi megjelenítését járta körül rangos hazai és nemzetközi előadók segítségével. A kérdéskör nyelvi, irodalmi, társadalmi, lélektani és építészeti vonatkozásait interdiszciplináris keretben vizsgálja, amely során az egyes területek képviselői egymást és a nem akadémiai szférából érkező érdeklődő közönséget is megszólították. Kifejezett cél volt, hogy a Pannon Egyetem a tudományos nézőpontok és eredmények megosztásának fontos platformjává váljon, hogy a konferenciára érkezők megismerkedjenek a Veszprém–Balaton régió értékeivel, és hogy a helyi lakosság új gondolatokkal, szemléletmódokkal gazdagodhasson egy sokakat foglalkoztató, a változó világban folyamatosan alakuló fogalmat – érzést? hozzáállást? tulajdonságot? – illetően.

ÖRÖKSÉGVÉDELEMMEL FOGLALKOZÓ CIVIL SZERVEZETEK 40. JUBILEUMI ORSZÁGOS TALÁLKOZÓJA ÉS SZAKMAI KONFERENCIÁJA

A Tapolcai Városszépítő Egyesület a többi szervezővel (Ráday Mihály Város- és Faluvédő Szövetség, Tapolca Város Önkormányzata, Tapolcai Nőklub) közösen 2023. július 13-15.

PANNON EGYETEM KONFERENCIA KÉP:

között Tapolcán rendezte meg az országos szervezet jubileumi 40. Országos Konferenciáját. Az országos konferencia az örökségvédelemmel foglalkozó civil szervezetek legnagyobb, évente megrendezésre kerülő seregszemléje, a szakmai konzultáció, kapcsolatépítés és a jó gyakorlatok megismerésének legfontosabb alkalma. Az épített és a természeti környezet védelmével, megóvásával foglalkozó szakemberek ismertetik a közelmúltban történt legfontosabb eseményeket, fejlesztéseket. Fontos része a rendezvénynek a Podmaniczky-díjak átadása az arra érdemessé vált személyeknek és közösségeknek.

NEMZETKÖZI KERTBARÁT TALÁLKOZÓ ÉS NEMZETKÖZI KERTBARÁT KIÁLLÍTÁS

A Nemzetközi Kertbarát és Agrár Találkozó és Kiállítás 2023. szeptember 7-8-9-10. között került megrendezésre Várpalota-Pétfürdőn. A konferencia fő témája az európai kistermelők lehetőségei voltak az Európai Uniós együttműködésben, különös tekintettel a biotermesztre, és a fenntartható fejlődésre a mezőgazdaságban. A találkozó céljai közt szerepelt: - Az Európai Kistermelők, Kertbarátok tapasztalatcseréje a kistermelők lehetőségeiről az Európai Uniós együttműködésben. -Tapasztalatcsere a biotermesztről, a fenntartható fejlődésről a mezőgazdaságban. - A környező országok kertbarátai munkájának megismerése. - A kistermelők, őstermelők piacra jutását hogyan segíti az Európai Unió és az egyes országok. A Nemzetközi Találkozó várt eredménye, hogy a határon túli szakmai szervezetekkel a kapcsolattartás hosszútávon erősödik.

INTELLIGENS TÁJAK NEMZETKÖZI KONFERENCIA

A november 9-11 között megrendezésre került kétnapos konferencia a Veszprém-Balaton régió fejlesztését járta körbe az alkalmazható kultúrtáj-menedzsment eszközökön keresztül. A szakmai találkozó témafelvetése a következő volt: a régió- és vidékfejlesztési gyakorlatok nem állják ki az

idő próbáját, ami a Balaton-felvidéken különösen érzékelhető a tömegturizmus, az ingatlanpiaci nyomás, a változó éghajlat, gazdálkodási formák, gazdasági helyzet és életmód következtében. A konferencia célja volt a táj, a gazdaság és a kultúra összefüggéseit, kölcsönhatásait, módszereit vizsgálata a balatoni régió fejlődésében és jövőképében, a változást lehetővé tevő szereplők bevonásával, hogy az új igényekre épülő megoldások a gyakorlatba is beépülhessenek. Gazdasági ökoszisztéma, adaptív tájmenedzsment, hétköznapi kultúra és életmód - a konferencia kiemelt témaköreibe a résztvevők szekcióülések, gyakorlati workshopok keretében is jobban elmélyülhettek.

- Eredmények
- Projektek száma: 7
- Látogatók száma – 8880
- Önkéntesóra - 2690
- Bevont civil szervezetek száma – 12
- Nemzetközi partnerek száma – 52
- Médiamegjelenések száma - 108

SPORT- ÉS EGÉSZSÉGPROGRAMOK

A Veszprém-Balaton 2023 EKF program a kultúrát már a kezdetektől a lehető legtágabb spektrumon értelmezi. Amikor kultúráról beszélünk nem csak az irodalomra, a zenére vagy a képzőművészetekre gondolunk, hanem ugyanúgy a borkultúrára, a gasztronómiai kultúrára és a sport-, valamint egészségkultúrára is. A pályázatok kiírásakor fontos volt, hogy olyan programokat is támogassunk, amelyek a sport és egészség témakörét helyezik fókuszba – hiszen igaz a mondás, miszerint ép lélek csak ép testben létezhet. Az alábbiakban a régióban megvalósuló sport programokból szemezgettünk.

ÚJÉVI CSOBBANÁS SZIGLIGETEN

Egészen pontosan ötszáztizenketten csobbantak a Balatonban Szigligeten, 2023. január elsején, az érdeklődők száma - a szervezők becslése szerint - meghaladta az ötezret. A csobbanásra ezúttal is bárki jelentkezhetett, de csak azok mártózhattak meg a hideg vízben, akik erre a helyi orvosi vizsgálaton engedélyt kaptak.

Az új esztendő első napja kifejezetten kellemes, napos időt hozott, így nem a jeges Balatonba gázolt be a félezer fürdőruhás ember, s bár alul a víz hideg volt, de a fentről érkező szikrázó napsütés ezt feledtette a résztvevőkkel. A szigligeti strandon egész napos program várt mindenkit, csobbanót és nézőt egyaránt, és a gasztronómiai élvezetekről is gondoskodtak a házigazdák. A helyi vendéglátósok, borászok egyebek mellett meleg teával, borral és forralt borral, babgulyással, lángossal, kürtőskaláccsal várták a vendégeket. 13.50-kor vonultak fel jelmezben, fürdőruhákban a csobbanók, majd pontban 14 órakor ágyúlövésre és a Yesterday zenekar vérpezsdítő zenéjével indult az Újévi csobbanás.

FONYÓD – BADACSONY ÁTEVEZÉS

A korábbi években nagy sikerű versenyt 2023-ban kibővült kategóriákkal tartották meg: kajak, kenu, sárkányhajó,

SUP és egyéb evezős csónak kategória volt választható, hölgyek és urak számára. Az egynapos versenyre és a hozzá kapcsolódó rendezvényre elsősorban helyieket, illetve a környező megyékből nevezőket, résztvevőket vártak minden korosztályban. A rajt előtti gyülekezéssel és közös bemelegítés után a rajttal, a verseny idejével és a befutók utáni eredményhirdetéssel együtt egy egészen kora estig tartó tömegsport rendezvény megtartására került sor, a rendezvény a kedvezőtlen időjárási viszonyok miatt végül az esőnapon valósult meg. Két távot kínáltak a résztvevők számára: egy félmaratoni távot is választhattak a klasszikus táv mellett, az eredeti Fonyód – Badacsony - Fonyód útvonalat megtoldva 11 km-el, a Fonyód - Balatonfenyves – Fonyód – Badacsony - Fonyód távot.

DŰLŐRE FUTUNK

A Dűlőre Futunk egy játékonysági futóverseny, melynek a teljes nevezési díja minden évben egy-egy jó ügyet támogat. 2023-ban a balatoni ökoszisztéma fontosságára hívták fel a figyelmet, és egyben ehhez kapcsolódva a Balaton és térsége beépítettségének változását vizsgáló kutatást támogattak. A badacsonyi központú verseny célcsoportjai amatőr és hobbi sportolók, családok, baráti társaságok, akik 3-4-5 km váltóban vagy 12 km egyéni távon mérettethették meg magukat 2023 áprilisában.

A SPORT EGYENLŐVÉ TESZ

Hisszük, hogy a sport az eszköz, ami egyenlővé tesz, a közös élmény pedig képes közösségeket kovácsolni az idegen emberekből.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Keszthelyi Gondviselés Háza Fogyatékkal Élők Napközi Otthona két napos sportrendezvényt szervezett Keszthelyen, amelynek fő célja a többségi társadalom érzékenyítése volt, valamint, hogy a fogyatékossggal élők ügye iránt elkötelezett szervezetek találkozhassanak.

Az első napon egy regionális nyílt sport napot valósítottak meg, ahol integrált sportelemekkel és sportversenyekkel egészségesek és fogyatékossggal élők együtt sportolhattak. Mivel a napközi otthont fiatalok látogatják ezért az egyik elérni kívánt nagy célcsoportként a fiatalok, iskoláskorúak

szerepeltek.

A szakmai nap a közösségi értékek mellett, a kapcsolatépítés a módszertanok és jó gyakorlatok átadására is lehetőséget teremtett.

- Eredmények:
- Projektek száma: 15
- Látogatók száma – 13684 hazai, 890 külföldi
- Önkéntesség – 1108 óra, 407 fő
- Gyerekbarát programok száma –69
- Bevont civil szervezetek száma – 44
- Település: 22
- Korcsoportok: Ifi, szenior, családi: 13
- Felnőtt: 2
- Sportágak: 17

BOR- ÉS GASZTRONÓMIAI PROGRAMOK

A bor- és gasztronómiai programokat támogató pályázati kiírásaink célja egyértelműen az volt, hogy a Veszprém-Balaton 2023 EKF program keretében felhívjuk figyelmet a Bakony-Balaton régió egyedülálló borászati és gasztrokulturális adottságaira. Fontosnak tartottuk, hogy bemutassuk és tovább adjuk azokat a borászati és gasztronómiai hagyományokat, amelyek már több évszázada kísérik a Bakony és a Balaton történelmét, mindezt úgy, hogy a mai kor számára is befogadható legyen.

IV. ÚJ BOR KÓSTOLÓ

Nincs jobb alkalom egy találkozásra, mint a november, az újborok időszaka: kicsit fellélegzünk, már túl vagyunk a szüreten, és végre kóstolhatjuk munkánk első “gyümölcseit”, az izgalmas, friss újborokat. 2023. november 18-án ezért gyűltünk össze, de ez csak egy apropó a találkozásra. A közös pont Badacsony, a minőség, a terroir tisztelete, az alkotás öröme és a közös ünneplés. Így a résztvevő borászok nem csak egy újbort hoztak, hanem 2 izgalmas, régebbi tétel is szerepelt az Új Borok Kóstolóján.

KÉKNYELŰ ÍZBANK

2022-ben Istvándy Gergely kezdeményezésére létrejött az ÍzBank, melyet a Kéknyelű Íz-lelő szakmai vakkóstoló előzött meg. A 2023 februárban immár a negyedik alkalommal megrendezésre került ízlelőn a badacsonyi borászok és szakmabeliek bírálták a felsorakoztatott Kéknyelű tételeket. Az öt legjobbnak tartott tételből pedig 50-50 palack megőrzésre került az Íz-Bankban, mely egyfajta bor trezorként, illetve a jövő borászainak referencia mutatóra szolgál. Az így létrejött gyűjtemény akár évtizedek múlva is visszakóstolható lesz majd.

KÁLI PIKNIK

2023. szeptember 2-án és 3-án a festői Káli-medencében, Köveskálon került sor az első Káli Piknikre, ahol a gasztronómia, a művészet és a dizájn szerelmesei is

megtalálhatták a számukra legkedvesebb programot. Az ingyenes fesztivál finom falatokkal, izgalmas beszélgetésekkel, kreatív workshopokkal, bor- és pálinkakóstolóval, koncertekkel és természetesen jó hangulattal várta a látogatókat.

NATÚR SÜMEG

A Natúr Sümeg borászati rendezvényt 2021-ben Egly Márk borász hívta életre helyi kollégák segítségével, azzal a céllal, hogy az ökológiai szőlőművelés, természetes borkészítés és a fenntarthatóság fontossága mellett hitet téve, a natúr borokkal kapcsolatos szemléletformálás meghatározó rendezvénye legyen. A Natúr Sümeg alapelve, hogy a magyar borvidékek képviselői mellett a Kárpát-medence magyar natúrborászai és nemzetközileg elismert biodinamikus szőlőművelési szakértői is állandó résztvevői legyenek az eseménynek. A rendezvény az elmúlt években jelentősen bővítette hazánkban a biodinamikus szőlőművelés és a natúr bor készítés ismeretanyagát. A jelentős szakmai hozzáadott értéket és ismeretanyagot felmutató programban a magyar és külföldi szakértők előadásai, konferenciabeszélgetések, prezentációk szerepelnek, a borok iránt érdeklődők a történelmi Magyarország legjobb natúr borait ismerhetik meg.

BORAKADÉMIA – VINOPELSE BORKULTÚRA ALAPÍTVÁNY

Az alapítvány a térség turizmusban és vendéglátásban tevékenykedő szakembereinek speciális Balaton ismeretanyagra épülő borismereti képzést szervezett, növelve ezzel a bor és gasztronómiai üzletág felkészültségét, borokhoz való hozzáértését, amivel kialakítható egy minőségi borturisztikai attrakció a Balaton térségében.

Ezen kívül kialakításra került egy minősített borkóstoltató

hálózat a régiót lefedve, hogy a turisták ezen helyeken megismerhessék a balatoni borkultúrát, és megkóstolhassák a balatoni régió legjellemzőbb borait, így módon a tudásukat bővítve minél tartalmasabban töltsék a balatoni tartózkodásukat.

A BODZA ÚTJA A RÉTTŐL A KALÁCSIG

A magyarországi gasztronómiában szinte teljesen ismeretlen a gyalogbodza felhasználása. Ugyanis a gyalogbodza egy mérgező növény, azonban a jásdi asszonyok lekvárt készítenek belőle. Innen ered a jásdiak, gúnyneve, miszerint a “Jásdiak a bodzások”.

A reggeltől estig tartó program a bogyó szedésétől a lekvárfőzésig tartott, miközben látvány sütésben elkészítették a bodzás-mákos hosszúkalácsot Jásd “gasztronómiai zászlóshajóját”. Gasztrobloggereink Gáspár Bea és Dobos Bea a bodza lekvár és lé újragondolását mutatták meg, miközben a jásdi Bodzaházban egész nap interaktív, digitális módon is süthettek a vendégek.

Megítélt támogatási összeg*		Nyertes pályázatok száma*	Látogatószám	Média	Nemzetközi partnerek száma
2021					
2022	11	36 966 808	9197	3	7
Érintett települések: Balatonboglár, Balatonfüred, Kisapáti, Tapolca, Balatonalmádi, Jásd, Szentantalfa, Veszprém, Zamárdi					
2023	28	106 599 788	16 231	191	15
Érintett települések: Badacsonytomaj, Káptalantóti, Veszprém, Alsóörs, Balatonfűzfő, Jásd, Szentantalfa, Balatonalmádi, Sümeg, Tagyon, Balatonboglár, Pécsely, Keszthely, Hegymagas, Paloznak, Köveskál, Nagyesztergár, Balatonfüred, Balatonszőlős, Siófok, Várpalota					
Összesen:	143 566 596	39			

*tartalmazza az alábbi veszprémi projekteket: 9. Bakony Expo, Rozé, Rizling és Jazz Napok 2022., Kóstold Körbe Bor & Gasztrofeszt, 10. Bakony Expo, Rozé, Rizling és Jazz Napok 2023., 2023 évi Magyar Sommelier Bajnokság döntője, Kollégiumi Íz-faktor 2

Gasztro

Megítélt támogatási összeg	Nyertes pályázatok száma	Látogatószám	Média	Stb
2021	28 860 022	4	10 458..	11
Érintett települések: Veszprém, Keszthely				

Más konstrukcióban (BWG, 2db BakonyExpo)

Megítélt támogatási összeg	Nyertes pályázatok száma	Látogatószám	Média	Stb
2019	4 000 000	1 (VI. Bakony Expo)	17 000	..
2021	5 000 000	1 (VII. Bakony Expo)	10 000	..
2022	200 000 000	1 (BWG Balaton Wine and Gourmet Fesztivál)	6600	100

Gasztronómia és bor - szórakozás és tanulás a Studyum Kft-nél: 303 látogató, 5 média	VII. Bakony Expo
Magyar Borok Mustrája - dr. Bakonyi Károly emlékév: 105 látogató, 2 média	
VIII. Bakony Expo: 10000 látogató, 2 média	
VinoPelso Edukáció: 50 látogató, 2 média	
egyedi konstukcióban:	
VI. Bakony Expo	
Kultműv konstrukcióban:	

RÉGIÓS INFRASTRUKTURÁLIS BERUHÁZÁSOK

Az Európa Kulturális Fővárosa program infrastruktúra-fejlesztés támogatásának középpontjában a kulturális és közösségi programokat kiszolgáló fejlesztések álltak, mely fejlesztések elsősorban a régió meglévő, használaton kívüli, illetve alulhasznosított épített örökségének és közterületeinek újjáélesztésére és újra értelmezésére irányultak. A meglévő és értékes épületállomány a régió identitását hordozza, a programsorozat eseményei által történő újjáélesztésük kapcsolatot teremtett múlt és jelen között, megnyitva hosszútávú hasznosításuk jövőjét.

KÉP A MOMÚRÓL:

(de itt kéne döntés, hogy miről rakjunk be képet)

A projekt keretén belül az alábbi beruházások valósultak meg:

- Salföld – Multifunkcionális kulturális rendezvényközpont, közösségi és alkotóbázis felújítása, építése, berendezése
- Balatonkenese – “TO’P’ART” – Szabadtéri közösségi kulturális tér kialakítása
- Kővágóörs – Kővágóörsi népi kulturális és közösségi kézműipari építmény („Pajta”) felépítése
- Zirc – Községi tér létesítése a Reguly Alapítvány tevékenységéhez
- Nagyvázsony – Infrastrukturális beruházás
- Zalahaláp – Zene a Kráterben rendezvényhelyszín kialakítása
- Lesenceistvánd – Szabadtéri színpad felújítása
- Uzsa – Kulturális és közösségi programokat kiszolgáló közösségi tér infrastrukturális fejlesztése
- Balatonederics – Tájház felújítása
- Marcali – Bernáth Ház felújítása
- Várpalota – Multifunkcionális közösségi tér kialakítása

- Keszthely – EFK 2023 HOTSPOT Községi okospad a keszthelyi intermodális csomópontnál
- Balatonfüred – Négy évszakos kulturális és rendezvényhelyszín fejlesztése
- Balatonfüred – Modern Műtár fejlesztése
- Tés – Malomkapu kulturális- és látogató központ kialakítása
- Balatonberény – Mútház Múzeum felújítása
- Ajka – Krypton-ház Multikulturális Élményközpont kialakítása
- Balatonalmádi – Községi tér kialakítása a volt jezsuita Kolostor területén
- Nemesvámos – MNM Villa Romana Baláca - Római kori villagazdaság és romkert felújítása

Térképen a települések:

Nemesvámos-Baláca, Balatonalmádi, Ajka, Balatonberény, Tés, Balatonfüred, Keszthely, Várpalota, Marcali, Balatonederics, Uzsa, Lesenceistvánd, Zalahaláp, Nagyvázsony, Zirc, Kővágóörs, Balatonkenese, Salföld

Megítélt támogatási összeg: 3 607 154 107
Nyertes pályázatok száma: 19
élményközpont: 1
községi tér: 8
kulturális tér: 1
látogatóközpont: 1
okospad: 1
pajta: 1
rendezvényhelyszín: 3
szabadtéri színpad: 1
tájház: 1

KISLÉPTÉKŰ KÖZÖSSÉGI TÁMOGATÁSOK, MINIPÁLYÁZATOK

MINIPÁLYÁZATOK KÉPEK:

A kisléptékű támogatások, azaz a Minipályázatok konstrukció megalkotásakor célunk volt az edukáció.

Szerettük volna elérni, hogy aki még korábban nem pályázott – legyen az önkormányzat, gazdasági társaság vagy civil szervezet -, egy egyszerű konstrukcióban kipróbálhassa magát, sikerélményhez jusson. Ezt a fajta pályázati formát hiánypótlónak gondoljuk, hiszen egyrészt az egyszerűsített pályázati eljárás, online benyújtás és elszámolás jellemzi. Másrészt az egységtámogatás (350 000 Ft) lehetővé tette olyan eseményekre és eszközökre való pályázást, amire más forrásokból a lépték miatt nincs/nem volt lehetőség. S végül, de nem utolsó sorban a konstrukciót újító döntéshozás jellemezte, az átláthatóbb, sokszínűbb, hatékonyabb bírálat érdekében kidolgoztuk a közösségi döntéshozás folyamatát, s a módszert a gyakorlatban is alkalmaztuk.

A pályázati konstrukció célja olyan, művészeti-kulturális vagy helytörténeti értékkel rendelkező közösségi események, tevékenységek támogatása, amelyek friss megközelítéssel reagálnak valós, helyi igényekre a színház, zene, képzőművészet, iparművészet, mozgásművészet, tánc, építészet, kultúrtörténet, helytörténet, népművészet, tájkultúra, ökológia területén.

A pályázati program 4 pályázati fordulóban valósult meg - mindegyik fordulóban külön Veszprémre és külön a régióra vonatkozó felhívással. A minipályázat felhívás közzétételét követően és a zsűritagok regisztrációjának elindítása után, 2022 utolsó negyedévében pályázati tájékoztató fórumokat tartottunk: Balatonfűzfőn, Balatonfenyvesen, Szentantalfán, Vonyarcvashegyen, Siófokon, Marcaliban, Ajkán és Várpalotán. A régiós zsűrizés helyszínei pedig Balatonszőlős,

Tihany, Alsóörs és Zánka voltak. A pályázatokról szóló döntést 100%-ban a felhívásra jelentkezett önkéntes zsűritagok kezébe tettük, akik minden egyes pályázati fordulóban a közösségi döntéshozatal szabályai szerint közösen hozták meg támogató döntéseiket - leginkább azt a szempontot szem előtt tartva, miszerint mely kezdeményezés a leginkább hiánypótló jellegű, mely szolgálja leginkább a helyi közösségek érdekeit.

A régiós zsűritagok száma: 47 fő (összesen a 4 fordulóban)

Nyertes pályázatok száma: 182 db.

A Minipályázatok térbeli megoszlása alapján elmondható, hogy a legtöbb program a régióban Balatonfüreden (17 db) és Várpalotán (10 db) valósult meg. A lakosságszám -pályázat arányt tekintve kiemelendő Vászoly (283 fő) 7 Balatonudvari (350 fő) és Balatoncsicsó (261 fő) 5 nyertes pályázata.

A csatlakozott 116 település közül 63, azaz az érintett települések 54 %-a részesült a Minipályázatok konstrukció támogatásában.

„Az eddig lezajlott hét zsűrizés alapján elmondható, hogy mindegyik zsűritag „tök jó fej”. A kezdeti izgalom, a kis bizonytalanság végül egy nagy közös elégedettséggé, örömmé változik. A semmiből kialakuló csapatszellemet mindig nagyon jó megtapasztalni.” - Lukácsházi Gergely, Part Lab Kft., a közösségi zsűrizés moderátora

A teljes módszertant a pályázatok kiírásától a pályázatok lezárásáig egy részletes útmutatóban (e-book) tervezzük publikálni és eljuttatni minél több önkormányzathoz, civil szervezethez, pályázati döntéshozóhoz, azzal a szándékkal, hogy ők is éljenek a közösségi döntéshozatal nyújtotta előnyökkel.

HORIZONTÁLIS ÉRTÉKEK

A Veszprém-Balaton 2023 Európa Kulturális Fővárosa programunk sikeres megvalósításához 3+1 horizontális célt határoztunk meg, melyek tükrözték azt a szemléletet, melyet a programévben a régió egészében elterjesztettünk és megerősítettünk. Az általunk kínált pályázati konstrukció mindegyikében számon is kértük a horizontális vállalásokat a pályázóinktól.

- 1) Az első a látogatóbarát, esélyegyenlőségi dimenzió. E témakörben a fogyatékkal élők, az idősek és az idegen nyelveken beszélő külföldi vendégeink igényeit tartottuk szem előtt, hogy mindenki egyenlő eséllyel vehessen részt a rendezvényeken. Jelnyelvtolmácsok koncerten, feliratos filmvetítés, tárlatokon a gyengénlátóknak kézzel tapintható makettek kiállítása, ikonok használata a programok ismertetésénél, helyszínek megjelölésénél, rámpa az akadálymentes közlekedésért, zajtompító fültok gyerekeknek – ez csak néhány példa, amelyek e célkitűzés gyakorlati megvalósítását jelentették.
- 2) A gyermekbarát szemlélet a családi, ifjúsági dimenziót jelentette: célunk az volt, hogy ez ne csak gyerekprogramok megvalósításában valósuljon meg. Éppen ezért sok helyszínen kialakítottunk baba-mama szobát, pelenkázót, művészeti tárlatokon például próbáltunk gyermeknézőpontból rátekinteni az alkotásokra és olyan lehetőségeket kínálni, hogy a kicsik is lássanak műveket dobogóra állva, vagy éppen a gyerekek magasságához illő illemhely is volt egyes helyszíneken.
- 3) Az önkéntes programunk fő célja volt, hogy a lakosság közelebb kerüljön a különböző kulturális programokhoz. A megvalósítandó célok ennek fényében három különböző szintet érintettek, úgy, mint:

- Az önkéntesség presztízsének és jelentőségének növelése városi és regionális szinten.
- A fogadó szervezetek kapacitásfejlesztése, melynek

lényege, hogy a közérdekű önkéntes tevékenységről szóló törvénynek megfelelően tudjanak fogadni és foglalkoztatni önkénteseket, továbbá, hogy az önkéntesek feladatait jól határozzák meg és értékes motivációs rendszert alakítsanak ki.

- A kapacitásfejlesztés keretein belül zajló tanácsadásoknak köszönhetően az önkéntesek tudatosabban, szervezettebben végezzék munkájukat, és 2023 után is egy olyan szemlélet, gyakorlat maradjon fent, amely hasznos és használható a szervezetek és az önkéntességet vállaló lakosok számára.

Létrejött egy Önkéntes Hálózat, amely a VEB2023 EKF program évében indult Somogy, Veszprém és Zala vármegye hat civil szervezetének csatlakozásával.

Hálózatos együttműködésüket 2023 után is folytatják, lehetőséget biztosítva további szervezetek csatlakozására. A hálózatba az alábbi szervezetek csatlakoztak: Fekete Sereg Ifjúsági Egyesület – Nagyvázsony, Nők a Balatonért Egyesület – Alsóörs, Almádi Ifjak – Balatonalmádi, Helyiérték Egyesület – Balatonboglár, Csillag központ és Pajta – Somogyszentpál, Forrásvíz Természetbarát Egyesület – Gyenesdiás. A hálózat koordinátora a Fekete Sereg Ifjúsági Egyesület.

- +1 A környezeti fenntarthatóság jegyében a látogatók és a rendezvényszervezők ökológiai felelősségvállalását erősítettük. Ennek érdekében például fontosnak tartottuk a szelektív hulladékgyűjtést, a repoharak használatát. Több merch termékünket újrahasznosított anyagból készítettük és gyakorlati tanácsokat, ötleteket adtunk a rendezvényszervezőknek egy kiadványban, hogyan tudnak zöld rendezvényeket megvalósítani.

Úton a fenntarthatóság felé – ajánlás rendezvényszervezőknek című kiadványunk itt olvasható:

uton-a-fenntarthatosag-fele-ajanlas-rendezvenyszervezoknek.pdf (veszprembalaton2023.hu)<https://veszprembalaton2023.hu/projekt/kornyezeti-fenntarthatosag>

QR KÓD

Fotójavaslat: A Győr-Veszprém vasútvonalon a vonaton zenélő svájci ifjúsági zenekarról; horizontális

Mivel a rendezvények esetében általában az oda-vissza utazás az egyik leginkább környezetszennyezőbb tevékenység, ezért fontos volt, hogy minél több látogató válasszon kevésbé környezetterhelő közlekedési módokat. Az EKF közlekedési stratégiája környezeti fenntarthatósági célok mellett a látogatóbarát elveinket is elősegíti, mivel a rendezvények gépjármű nélküli megközelíthetősége egyszerre garantálja a széles társadalmi részvételt és az alacsonyabb környezetterhelést. Stratégiai partnerség keretében közlekedési munkacsoportot alakítottunk ki az Építési és Beruházási Minisztérium, a MÁV-Volán Csoport és a V-Busz munkatársaival. Az együttműködésnek köszönhetően megvalósultak helyi és helyközi menetrendi fejlesztések, valamint két új díjtermék bevezetésével segítettük az eseményeinkre való eljutást és a program népszerűsítését.

A 24 órás közlekedési napijeggyel a Veszprém környéki vonatokon, Volánbuszokon, sőt a helyi V-Busz járatokon is korlátlan számú utazásra volt lehetőség egy napon belül az év során. A kiemelt programokra utazók pedig az ország bármely pontjából fix áron, 2023 forintért vásárolhattak menettérti vonatjegyet.

A vonatjegy a 18 kiemelt esemény közül az alábbi régiós eseményekre volt érvényes:

- MusiColours Európai Ifjúsági Zenei Fesztivál – május 27-31.
- Magyar Mozgóképfesztivál – június 7-10.
- Művészetek Völgye – július 21-30.
- Kőfesz – augusztus 3-6.
- INOTA Fesztivál – augusztus 31. – szeptember 3.

HORIZONTÁLIS (CSALÁDBARÁT) KÉP:

HOGYAN TOVÁBB?

A Veszprém-Balaton 2023 Európa Kulturális Fővárosa programmal már a kezdetektől az volt a célunk, hogy a térség Veszprém központtal kreatív-kulturális régióként jelenjen meg itthon és Európában egyaránt. A program nyomán elindult folyamatok: a települési együttműködések, a kulturális kínálat bővítése és a helyi közösségek építése, megerősítése, nemcsak a programév célkitűzése volt, hanem egy sokkal hosszabb távú fejlődés alapjait fektette le a régió életében. A térségben az EKF-év után is folytatódnak azok a törekvések, amelyek Veszprémet, a Bakonyt és a Balatont olyan turisztikai egységgé formálják, ahol nemcsak látogatóként, hanem helyiként is számtalan minőségi kulturális kikapcsolódási lehetőségből választhatunk műfajokon átívelően, a sporttól a képzőművészetten át egészen a zenei és gasztronómiai programokig.

A régió-szerte megújult épületeknek köszönhetően a Bakony és a Balaton településein olyan közösségi és kulturális programokat befogadó helyszínek jöttek létre, amelyek hosszú távon segítenek abban, hogy a jövőben is színvonalas, közösségépítő kulturális programkínálat valósuljon meg a térségben.

„Hogy mi a legfontosabb tapasztalat, amit az Európa Kulturális Fővárosa cím ránk hagyott? Az együttműködések, amelyek során ajtót nyitottunk egymás és a világ felé, ahol felismertük, hogy együtt többek vagyunk és amelyek a jövőben még újabb távlatokat nyithatnak. Kulcsfontosságú, hogy a helyiek továbbra is aktívak legyenek a településükön, hogy tovább erősítsék helyi identitásukat és hosszú távon is büszkék legyenek a közösségeikre, a lakóhelyükre, kulturális kincseikre és örökségükre. Aki most Veszprémbe vagy a Bakony-Balaton régióba látogat, találkozik a hely szellemével. Szembetűnő, hogy ez egy jó hely, ahol a helyiek is jól érzik magukat.” - Markovits Alíz, vezérigazgató, Veszprém-Balaton 2023 Zrt.

EKF- ÉRTÉKTÁR – KREATÍV A BELÍVRE

Öröm látni, hogy a Veszprém-Balaton 2023 Európa Kulturális Fővárosa program mennyi értéket hozott a felszínre és mutatott meg régió-szerte. A megszámlálhatatlan, minőségi programkínálat mellett értékes kapcsolatok alakultak ki, helyi hagyományok erősödtek meg és használaton kívüli területek kerültek be a kulturális vérkeringésbe. Fontosnak tartjuk, hogy a program örökségét tovább gondozva, összegezzük mindazt a sok értéket, ami az EKF programban végzett közös munkánk nyomán gyűlt össze és helyben marad, gazdagítva ezáltal a Veszprém-Bakony-Balaton régiót.

Tekintse meg az összegyűjtött értékeket!

További értékek beküldésére a regio@veszprembalaton2023.hu emailcímen van lehetőség

<https://veszprembalaton2023.hu/oldal/ertektar> - QR kód a kreatívhoz

